

CASAL DE
JUBILATS
SALT
FESTA MAJOR
1980

Tener su dinero a la vista y con más interés.

Esta es la ventaja de abrir a su nombre una Cuenta de Ahorro.

La Cuenta de Ahorro es el depósito a la vista de mejor retribución.

Usted puede disponer de sus fondos en cualquier momento, como en la cuenta corriente, pero cobrando intereses más altos. Además, presentando la libreta, puede disponer de sus fondos en plaza distinta a aquella donde tiene domiciliada la libreta.

El Hispano se ocupa de llevarle la contabilidad y los apuntes de su libreta, bajo la supervisión de usted.

BANCO HISPANO AMERICANO

OFICINAS EN: Plaza Marqués de Camps, 4
c. Mediodía, 26
c. Major de Salt, 71-73 - GERONA
c. Sta. Eugenia, 83 - GERONA

Salutació

**En acostar-se al voltants de la FESTA MAJOR
que sempre és motiu d'esclat i joia,
Em dirigeixo a tota la gran família del
CASAL DE JUBILATS I SIMPATITZANS
per desitjar-vos que passeu una bona
Festa, plena de salut i de bones amistats.**

Ben vostre El President

Material fotogràfic
Reportajes
Cine

Promoció, venda i lloguer de
pisos, locals i plantes baixes

TRACTE DIRECTE

CAMÍ ANTIC DE VILABLAREIX, S/N.
SALT - GIRONA

TELEFON 20 18 90

Passeig d'Olot, s/n. - Tel. 21 59 43 - S A L T

BONA ESTRELLA

Anècdota

Molts dels coneixements que hem anat adquirint al llarg de la nostra existència, sigui perquè els hem menysvalorat o ens han semblat superflus, sigui perquè no hem tingut mai necessitat de fer-ne ús, davallen sovint al fons del nostre subconscient i s'hi abalteixen. Però, s'esdevé algun cop que, per causes imprevisibles, ens trobem tot d'una en una greu situació de destret en què se'ns fa indispensable d'apel·lar a totes les forces de la nostra intel·ligència, despertes o adormides, per sortir-ne. I aleshores, un llampec d'inspiració ens torna a la memòria, com si acabéssim d'aprendre-ho, allò que potser ja ens havien ensenyat a l'escola, però que teníem completament oblidat.

Un fet així em va ocórrer, durant la nostra guerra civil, allà pel març de 1938, quan les tropes republicanes, a les quals jo pertanyia, eren constretes a retirar-se del front d'Aragó.

Era cap al tard i tempestejava. Ens trobàvem als voltants de Bujaraloz, devers on havíem anat retrocedint des de les rodalies de Gelsa. De resultes de la fatiga d'una dura jornada de combat, el comissari del nostre batalló havia caigut malalt, extenuat. Calgué evacuar-lo. Hom em va encarregar, ajudat per dos soldats més, d'acompanyar-lo a la carretera més pròxima, perquè fos recollit per una ambulància i traslladat en un hospital de la reraguarda.

Acomplerta la missió, de retorn a les nostres posicions, ja ben fosc, ens vam perdre. De nits, quan no coneixes les tresqueres del terreny que trepitges,

Gassol, s|a

FABRICA HILADOS Y TORCIDOS
POLIESTER - ALGODON y ACRILICAS

Gassol Fibras, s|a

FABRICA TEXTURIZADOS

Gassol Color, s|a

FABRICA DE TINTURAS DE HILADOS

Monar Textil, s|a

FABRICA DE TEJIDOS

Plaça de Salt, 21
Teléfono 20 15 28

S A L T - GIRONA

és molt fàcil d'extraviar-t'hi. També podia ser que, a entrada de fosc, mentre nosaltres n'érem absents, el nostre batalló hagués efectuat un canvi de post. Ça com lla, el cas és que no reeixirem a reincorporar-nos-hi ni vam trobar ningú enlloc que ens en pogués facilitar alguna informació.

Després de cercar i recercar endebades d'ací d'allà, cansats, esmaperduts, quan ja feia estona que havia deixat de ploure, vam aturar-nos a reposar un moment. Erem conscients que, marxant a la deriva com fèiem, corriem ei risc d'acostar-nos massa a les avançades enemigues i caure presoners. Havíem de prendre una ràpida decisió. Un dels meus companys va proposar que no ens moguéssim d'on érem fins que claregés. Nogensmenys, tenint en compte que havíem caminat molt sense saber on anàvem, era ben possible que tinguéssim l'enemic a quatre passos. Calia que ens n'apartéssim com més millor i sense perdre gaire temps. No ens podíem quedar allí amb els matxos carregats.

En aquell moment, vaig mirar el cel. Era completament serè: hi brillaven milers d'estrelles, com diu un vell i popular cuplet. Les estrelles! Vet aquí la solució que cercàvem. Elles ens podrien orientar i, amb un xic de fortuna, treure'ns sans i estalvis d'aquell atzucac. Feia molts anys que no havia utilitzat les estrelles per orientar-me, segurament d'ençà que havia plegat d'anar a estudi, que és on vaig aprendre aquest procediment d'orientació. Aviat vaig distingir l'Ossa Major (el Carro gros) i, a partir d'aquí, trobar la seva germana petita i localitzar-hi l'estrella Polar fou jcc de poques taules. Tot ho veia tan clar com si ho estigués mirant en un gràfic del meu primer llibre de geografia.

—Mireu, nois! —vaig dir als meus companys, assenyalant amb el dit un punt del cel estrellat—, aquella estrella és la Polar. Ens indica el nord. Per allunyar-nos de l'enemic hem d'anar cap a l'est. Doncs, si teniu confiança en mi, seguïu-me!

I tal dit tal fet. Al cap d'una estona de trescar rumb a llevant, vam topat amb la guàrdia d'una establida.

—Alto! —vam sentir que ens cridaven.

No sense un cert temor, vam respondre tots tres ensems:

—Som soldats! Ens hem extraviat!

Vam tenir sort. Eren dels nostres. Les estrelles ens havien guiat bé. Sense llur concurs, potser ara jo no seria aquí per contar-ho.

SUS OJOS SON SU VIDA

OPTICA TARRUS, S.A.

Santa Clara, 54 * Teléf. 213750 GERONA

Dr. Ferran n.º 1 - Tel. 20 90 58

Máxima variedad y calidad en modelos monturas

Graduación de la Vista

Adaptación de **Lentes de Contacto**

Lentes Potencia Progresiva

Cristales Zeiss

ENGUIXATS i DECORACIO

jordi
pou

Garbí, 47, 2.on - Tel. 20 68 68

SALT - GIRONA

El Salt, d'abans de la guerra

Algunes vegades ens hem preguntat, com era el salt d'abans de la guerra; com celebrava la Festa Major.

Aquest fet és important sobretot pels qui en aquelles dates encara no havíem nascut.

D'un programa de la Festa Major de l'any 1.935, n'hem pogut recollir força informació en aquest sentit; el programa ens ha servit de guia per a poder retrobar el Salt d'abans de la guerra.

En Pau Masó i l'Ilu Bohigas, joves, ja en aquells temps amb inquietuds culturals, van decidir juntament amb l'Emili Serra i Vilagràn, editar un programa de Festa Major que sortís de l'estrictament programa de festes, donant-li una major amplitud cultural i literària del que fins llavors n'estava evidentment mancat.

Es molt possible que aquest programa sigui l'únic exemplar que es conservi dels editats. La guerra va fer dissortadament la resta. El programa va ser una preciosa síntesi de la vida social i cultural del nostre poble en aquella època. A través de les seves pàgines, es reviu la manera de ser, pensar i esplaïar-se del poble de Salt.

Com era Salt en aquella època? Pau Masó, ens descriu el nostre poble d'aquesta manera...

«SALT, a tres quilòmetres de Girona. Cinc mil i escaig habitants, l'existència del qual es desenrotlla en un ambient ple de neguits espirituals, com ho palesen abastament les societats amb què compta».

I senyala les entitats existents: «EL CENTRE REPUBLICA», «JOVENT D'ARA», «GRUP EXCURSIONISTA GERMANOR», «CASAL SALTENC», «CENTRE OBRER DE CULTURA-FLOREAL», i

«FEJOCISTES (F. J. C.)».

També indica. A més a més, tenim: «Una Agrupació industrial, Tres Germandats de Socors mutus, dos Sindicats de treballadors de la terra, i dues Cooperatives de Consum».

Com veiem la vida associativa era ben rica. Hi havia un esperit social i comunitari molt més marcat que el d'ara. Avui aquest esperit de treball i convivència social, es troba qüestionat per individualisme disgregador tant del cotxe com de la televisió, que fa difícil per no dir impossible el treballar i participar en la vida comunitària de grups i associacions.

Les 6 societats, els dos sindicats, les diferents cooperatives i germandats de socors, en una població de 5.000 habitants, expressen clarament les inquietuds i el sentit de progrés social en que el poble de Salt estava immers.

Els elements principals de vida de la nostra població eren la fàbrica i la terra. Hi havia, dues fàbriques importants de teixits (avui sortosament encara vives) que li donaven ja un caràcter fabril i industrial, i que juntament amb l'extens pla de conreu de les hortes, camps i deveses, possibilitaven ja una riquesa important i un cert desenrotllament econòmic.

Avui, la indústria continua valenta, i s'ha empiat i diversificat (construcció, metal·lúrgia, construcció...) i ha pres una importància transcendent el comerç, que dóna sortida des d'aquí mateix a la gran demanda de consum, que una població de 20.000 habitants requereix. (Alimentació, Supermercats, Bancs, Botigues diverses...).

En el programa, els anuncis són totalment en català, el que demostra que el nivell de consciència lingüística era elevat i clar. Hi havia pràcticament una normalització lingüística a casa nostra, o si més no, era, molt alta.

RADIO
ANGELATS

TELEVISIO
ALTA FIDELITAT
AMPLIFICACIO
ELECTREDOMÉSTICS
PETITS DOMÉSTICS
DISCS I CASSETTES

Distribuidor de:

Cuines

Neveres

Rentadores

W White-Westinghouse

Per a la Farga pràcticament el temps no ha passat, la seva fesomia és gairebé igual a la que avui coneixem. Inclús és divisa una incipient esquerda al llarg de tota la façana principal de la Torre.

No deixa de ser curiós els diferents noms populars que s'ha donat a la Torre: Torre de Can Carbó, Torre d'en Palou, Torre de Sant Dionís, Torre de la Farga... Diferents noms per anomenar un dels edificis més entranyables del nostre poble: La Farga, símbol d'identitat i lligam amb el nostre passat.

LA FESTA MAJOR

I arribem a la Festa Major. Com era, com es feia?.

Les Festes duraven 3 dies, i en aquest cas, es van celebrar els dies 25, 26 i 27. I el més curiós, ...Hi havien 3 Envelats. L'un estava organitzat pel «Jovent d'Ara», l'altre pel «Casal Salenc» i el tercer pel Grup anomenat «Joves Divertits».

El que volem ressaltar és que tots els enveladors, eren fora de Salt. Uns eren de la Bisbal, i altres de Mataró però cap de Salt. I és una cosa que cal destacar perquè aquests darrers anys, Salt ha tingut una sòlida tradició, quant a envelats. Homes del nostre poble enveladors.. Crous, Barris, Fàbregas n'han instal·lat arreu de Catalunya... Aquesta tradició de Salt, és destacada inclús en un article a la mateixa Gran Enciclopèdia Catalana.

Les Orquestres, no sabem perquè, porten gairebé totes, noms anglesos. Deu ser la moda: Interveniem: L'Orquestra PLA-PEY, la BROADWAY'S JAZZ, la RIBAS JAZZ GIRLS BOYS, la THE BIRD BOYS, la PRINCIPAL DE TERRASSA i la del BAGES.

En els actes destaquen especialment els CONCERTS. Durant tres dies arriben a fer-se un total de 10 Concerts,

xifra insòlita si la comparem amb la poca importància que avui dia se'ls dona.

Els Concerts, tenien en aquell temps una importància fonamental. Es donaven a diferents centres i cafès. Al Bar Flor, a l'Ideal, al Centre Republicà, al Cafè Subils.

Els actes giren sobretot entorn del ball i les sardanes. Gairebé com ara. El que passa és que es feia sobretot ball, però pocs espectacles al carrer, del tipus que coneixim ara: Cercavila, Festivals infantils, Jocs etc...

El Futbol és pràcticament l'únic esport representat. Sobresurt un gran partit de Futbol entre el F. C. Barcelona: (Llorens, Rafa, Aubach, Trujillo, Sol etc.) contra el Jovent d'Ara reforçat amb asos de primera categoria. Sens dubte l'expectació d'aquest partit va ser enorme, i molts aficionats ho recorden encara amb il·lusió.

Hi havia un servei extraordinari d'autòmnibus (així ho posa), entre Salt i Girona, durant els dies de Festa. A la sortida dels Balls, recollia a tots els forasters que per aquestes diades venien al nostre poble a cercar diversió i esplai. El cotxe particular encara era lluny.

Per acabar direm que al bell mig de la Carretera, es ballaven sardanes i balls. I és que, en aquells temps, feliçment, de trànsit no n'hi havia. Excepte algun carro, o algun autobús primitiu, la carretera era un oasi de calma i tranquil·litat. I era el lloc més idoni per a ballar. Quin temps aquells! Llavors sí s'hi podia passejar i travessar-la bé!

El programa acabava amb una invitació a la Festa: «Vina caríssim amic, fes-me la mercè. De Festa Major de l'any 1.935, no n'hi haurà cap més en la vida».

MARTI FITA

Assessoria Codina

NARCIS CODINA
ECONOMISTA

JOAN ROSET
SECCIO FISCAL

JOSEP M.ª GIRBAU
SECCIO COMPTABLE

c. Bern, 3 - Tel. 20 51 00
GIRONA

Cristalerias Gerona, s. a.

Suc. de M. Monteps

FABRICA DE ESPEJOS — DECORACION
Y MANIPULACION VIDRIO PLANO —
VIDRIOS PLANOS — PAVES — BALDO-
SAS — BALDOSILLAS — U — GLAS —
CURVADOS — LUNA «SECURIT» —
ALMACENISTA «LUNA PULIDA CRISTA-
ÑOLA» — ACRISTALAMIENTOS — INS-
TALACIONES «SECURIT Y CLARIT» —
VIDRIERAS DECORATIVAS

c. Lorenzana, 41 - Tel. 20 29 90
Ctra. San Feliu, 22 - Tel. 21 38 16
GERONA

MOBLES VILANOVA

Passeig d'Olot, 95 - Tel. 20 53 29
GIRONA

Autoelectric SALT

Electricidad del Automovil

c. Major de Salt, 3
Tel. 21 58 07
S A L T

Drets i deures dels catalans

Ara que l'Estatut de Catalunya ja és llei, caldrà que tothom en tingui ben present l'article 3er., que diu textualment:

1. La llengua pròpia de Catalunya és el català.
2. L'idioma català és l'oficial de Catalunya, així com també ho és el castellà, oficial a tot l'Estat espanyol .
3. La generalitat garantirà l'ús normal i oficial d'ambdós idiomes, prendrà les mesures necessàries per tal d'assegurar llur coneixement i crearà les condicions que permetin d'arribar a llur igualtat plena quant als drets i deures dels ciutadans de Catalunya.

Fixeu-vos-hi: **llengua pròpia, llengua oficial, igualtat plena, drets i deures...** Aquestes expressions no hi són perquè sí i no poden quedar en lletra morta.

Sí, la llengua pròpia de Catalunya és el català i això fa més de mil anys. El català com el castellà, el francès, l'italià, el portuguès, etc., és el resultat de la descomposició de la llengua llatina a partir del segle VIIIè, la qual «es destrià en set llengües principals com són set els colors simples de l'espectre solar» (1).

Es a dir que alhora que ací a Catalunya anava sorgint una nova llengua, la pròpia, la nostra, paral·lelament a Castella hi naixia el castellà, a França el francès i l'occità, etc.... «aquesta llengua venerable i milenària, ha estat parlada i escrita per papes i reis, savis i artistes, sants, apòstols i legisladors» (2).

* * *

La igualtat de drets i deures ens obliga des d'ara a fer un examen de consciència personal i col·lectiva. Si hi ha drets hi ha també deures. Els drets per exigir i els deures per complir.

Vet ací un decàleg que ens hi pot ajudar.

(1) Elogi de Catalunya de J. Vallés i Pujals

(2) Gramàtica popular Catalana de Folch i Capdevila

Empresa dedicada a la construcció de:

**XALETS
VIVENDES UNIFAMILIARS
BLOCS DE PISOS
NAUS INDUSTRIALS i
REFORMES**

Passaig d'Olot, 225

Tel. 21 57 00

S A L T (Girona)

Taller mecànic

REVERTER

- ★ MOLDES PARA MATERIAS PLASTICAS Y DE GOMA
- ★ COQUILLAS Y MOLDES PARA FUNDICION DE METALES
- ★ MATRICES CORTAR Y EMBUTIR
- ★ GRABADOS SOBRE TODA CLASE DE METALES
- ★ MECANIZADOS POR ELETRO-EROSION

TALLES

Camino Antiguo de Vilablareix (Bescanó)
Teléfono 20 90 02

DIRECCION POSTAL

Angel Guimerá, 8
S A L T - Girona

Els deu Manaments de la Llengua Catalana

1. Dret i deure de parlar sempre, arreu i amb tothom la llengua catalana. A casa, al carrer, a la feina, a les oficines particulars i als despatxos oficials de l'administració.

2. Dret d'estudiar i d'aprendre el català i el deure inajornable de fer-ho com més aviat millor.

3. Dret i deure d'escriure-ho tot en català tant en l'àmbit oficial i públic com en el privat i particular.

4. Dret i deure de fer els rètols de les portalades i de les botigues, les targes, els sobres, les adreces, els impresos i tota la paperassa en català. Dret a la publicitat i deure de la publicitat en català.

5. Dret a tenir diaris i revistes, llibres i discos en català i el deure de comprar-los, llegir-los, anunciar-nos-hi i divulgar-los.

6. Dret a tenir televisió i cinema catalans de qualitat i deure d'usar-los prioritàriament.

7. Dret i deure de celebrar les nostres festes i els nostres aniversaris.

8. Dret i deure de conèixer els homes importants de la nostra terra: savis, artistes, escriptors, governants i polítics, etc...

9. Dret i deure de conèixer la nostra geografia, les nostres terres i les nostres institucions.

10. Dret i deure de conèixer la nostra història i els nostres costums.

Crec que els jubilats i els petanquistes poden fer-hi molt perquè aquest decàleg es posi en pràctica aquí i ara mateix.

Mans a l'obra, doncs?.

Salvador Sunyer

Diputat al Parlament de Catalunya

Junkers

Calentadores - Generadores de
agua caliente para calefacción
y agua sanitaria - Secamanos

Climagas

Generadores de calefacción
por aire acondicionado

Sunbean-Rowenta

Planchas de vapor - Afeitadoras
Secadres - Tostadores - Parrillas
Corta Cesped

General Electric

Aire acondicionado
Frigoríficos

SERVICIO TECNICO OFICIAL PARA LA PROVINCIA

CHA - S. E.

San Jaime, s/n. - Tel. 21 31 29 - 21 46 32 - SALT - GIRONA

SNACK - BAR

Candilejas

Variedades en tapas de cocina

c. República Argentina, 9 - Tel. 20 81 58 - SALT

Sobre l'ambient moral i social de Salt: unes respostes del 1880 i 1901

En una pastoral dictada el 14 de maig de 1880, el bisbe de Girona, Tomàs Sivilla i Gener, ordenà als rectors i responsables de les diverses parròquies que, quan passés la corresponent Visita Pastoral, li fossin lliurades una sèrie de dades entre les quals hi figuren les següents:

- 1. Nombre de matrimonis separats, bo i expressant si tenen les degudes autoritzacions o no les tenen.*
- 2. Si hi ha divisions de partits o discòrdies entre les famílies.*
- 3. Nombre de pecadors públics i de quina mena són; si es profanen els dies de festa amb treball o diversions contràries a la santedat que han de tenir, i quins són els vicis que predominen a la parròquia.*
- 4. Quins són els mitjans que hom considera més eficaços, prudents i oportuns per corregir els vicis i els abusos dels feligresos.*

Hem tingut oportunitat de trobar a l'Arxiu Diocesà, dues versions d'aquest qüestionari referit al poble de Salt i complimentat pels rectors de la parròquia els anys 1880 i 1901. La primera va ser redactada per Mn. Joan Ferrer i la segona per Mn. Miquel Fullà. Un i altre ens ajudaran a conèixer l'ambient moral i social del nostre poble en un moment concret, i és per això que ara les traiem a la llum.

COMPAÑIA FUNDADA EN EL AÑO 1922

Accidentes
Vida
Decesos
Robo
Incendios
Combinado
Cosechas

Agencias en todas las capitales y pueblos importantes de España

Agencia en Gerona: c. Santa Eugenia, 18, 1.º - Tel. 20 19 88

PERSIANES
CORTINES
ARTICLES DE DECORACIO

SUMACE

ROLL D'OR La persiana enrollable
que no precise obras para su instalación

Dr. Fleming, 4 - Tel. 20 90 70

S A L T - Girona

Les respostes del 1880 són aquestes:

1. «Matrimonios separados no me consta más que de uno, pero hay esperanza de próximo arreglo».

2. «En materia de partidos políticos reina la misma anarquía que en otras poblaciones, no hay dos que convengan».

3. «Pecadores públicos no consta los haya. Los días festivos trabajan las fábricas hasta las cinco de la mañana. Trabajan los hortelanos parte de la mañana y trabajan otros de otros oficios. Diversiones, todas las fiestas hay baile llamado sarao. El juego es el vicio que predomina».

4. «Para corregir la profanación de los días festivos, el remedio sería que el poder secular fuese el primero en cumplir en las obras públicas y en hacer cumplir en las de particulares las prescripciones que ordenó cuando la supresión de los días festivos. Para corregir el juego, que la policía cumpliese con su deber».

Les de 1901 són d'altra banda, les reproduïm tot seguit:

1. «En esta parroquia solamente hay un matrimonio separado, y lo está sin autorización alguna».

2. «No hay divisiones de partidos; pero continúa todavía entre los obreros, el descontento, aunque latente, por la solución que dieron los patronos a las últimas huelgas; y esto será siempre una causa inmediata de división. En cuanto a las familias, son poquísimas las que tienen discordias entre sí».

3. «Hay dos pecadores públicos que viven en concubinato, siendo cuñados. Los días de fiesta se profanan trabajando, especialmente en las fábricas, donde se trabaja hasta las cinco de la madrugada en los días festivos que no son domingos, y en la del Sr. Molleras, incluso los domingos. Los vicios dominantes son la embriaguez y el juego».

4. «Los medios más eficaces para corregir los vicios mencionados són, en concepto del infrascrito, lograr que los fabricantes (patronos) y sus subalternos observen una conducta verdaderamente cristiana; y no hay duda que con su buen ejemplo, conducirían en poco tiempo a los obreros al buen camino; y luego la enseñanza del catecismo».

De totes aquestes respostes es desprèn un clima social i moral ben diferent del que trobaríem en una comunitat rural. La industrialització fou, certament, un fenomen que repercutí en molts aspectes de la vida de Salt. Hi provocà tensions, modificà els costums i augmentà les diferències de classe. Els vicis hi foren també més palesos.

Resta clar que l'Església també es posà neguitosa davant el problema obrer, i que s'hi encarà de manera poc real. Veia la solució en el poder secular, la policia o el catecisme, en comptes de propugnar la vertadera justícia social en tots els àmbits de la vida.

JOSEP CLARA

Ferretería - Bricolage

Rubén Ruiz

MATERIAL ELECTRICO
Y ELECTRODOMESTICOS

Menéndez y Pelayo, 15
Tel. 21 10 60 - SALT

**Martín
Bassó
Birulés**

PROFESOR MERCANTIL
GESTOR ADMINISTRATIVO
COLEGIADO
AGENTE DE LA PROPIEDAD
INMOBILIARIA

Avda. Jaime I, 64, pral.
☎ 20 07 00 - 20 07 04
20 07 08 - 20 72 08
G I R O N A

encuadernaciones
de libros y revistas

**Esteban
Planella**

C/. Industria, 28
☎ 20 51 86

S A L T

- CARPINTERIA
- EBANISTERIA

pedra - aliu

Prudenci Bertrana, s/n.
☎ 20 59 72
SALT - GIRONA

L'AVIA DE SALT

OBRA D'EN LLUIS MOLINS I MATEU

**PRODUCTOS
CARNICOS**

C/. Mártires, 22

Teléfonos { 20 09 26
                  { 20 75 31

**SALT
GERONA**

PRODUCTOS CARNICOS

SALT (Gerona)
Fábrica de Embutidos

Teléfonos { 20 75 31
                  { 20 74 29

Miquel Berga:

Premi Carles Rahola

UNA NIT IRREPETIBLE

El «I Premi Carles Rahola» d'assaig, que junt amb el «Prudenci Bertrana» de novel·la i el «Miquel de Palol» de poesia va ser proclamat a Girona

la nit del 27 de juny passat, fou guanyat per un saltenc: En Miquel Berga i Bagué amb la seva obra «Entre la ploma i el fusell». Aquesta és la notícia pura i simple que va ser publicada l'endemà per tota la premsa.

El que no han reflexat els diaris és l'emoció de tots els saltencs que aquella nit assistíem a la festa dels premis literaris de Girona. Tots plegats —i erem bastants— vam sentir com a cosa pròpia el triomf important de l'emic. Enmig de l'entusiasme del moment el felicitàvem a ell i ens felicitàvem els uns als altres pel sol fet de ser saltenc. Per a tots, certament, fou una nit memorable, però per a Miquel Berga aquella va ser una nit molt especial, irrepètible, que no crec que pugui oblidar mai més. I aquesta és una altra de les facetes que els diaris tampoc no van divulgar i que és, precisament, la que voldríem destacar en aquestes planes del nostre programa.

Aquella nit del 27 de juny, en Miquel Berga, junt amb la seva dona que també participava a la festa literària, celebrava el 5è aniversari del seu casament; La mateixa nit del 27 de juny era proclamat guanyador del I Premi Carles Rahola; i al cap de pocs moments de la mateixa nit era pare per segona vegada. Ningú no podrà discutir que aquella fou, per a Miquel Berga, una nit molt especial i irrepètible.

QUI ES MIQUEL BERGA

Miquel Berga i Bagué va néixer a Salt l'any 1951. De jovenet es va formar a l'agrupament escolta en l'època gloriosa d'en Narcís Casas. Més tard va col·laborar a La Pastera i fou un dels promotors de l'Associació de Veïns de Salt.

Acabat el Magisteri, junt amb la seva dona i altres companys, va crear l'Escola d'Adults de Salt.

Organitzador de les Primeres Jornades d'Estudis Saltencs, ha participat també en les Jornades Saltenques de Salut celebrades a principis d'aquest any.

Es llicenciat en filologia anglesa per la Universitat Autònoma. ha viscut prop de tres anys a Anglaterra, assistint als cursos d'estudis de la

Universitat de Londres i també als de la d'Edimburg. El primer any d'estada a Anglaterra fou gràcies a la bossa d'estudis que va atorgar-li la Fundació Jaume Bofill. L'any passat va guanyar la beca de l'«Anglo-catalan Society», per a preparar la seva tesi doctoral.

Ha col·laborat i col·labora en diverses publicacions: Presència, L'Avenç, La Farga, Punt Diari i a revistes especialitzades en temes anglesos.

Actualment és professor a l'Escola de Formació Professional de Sant Narcís.

ENTRE LA PLOMA I EL FUSELL

Aquesta obra amb que Miquel Berga es presenta al I Premi Carles Rahola, i el guanya, porta com a subtítol «Cinc escriptors britànics davant de la guerra civil espanyola».

El llibre és un estudi i una reflexió sobre el fet singular i insòlit que uns intel·lectuals abandonin el seu país i el seu treball habitual per anar —per venir, vist des d'aquí— a lluitar en defensa d'una democràcia, d'una ideologia i d'unes llibertats que es veuen amenaçades de mort pel feixisme. La reacció dels intel·lectuals anglesos envers la guerra civil espanyola és una resposta definitiva i contundent: Vénen a Catalunya i moren per protegir els ideals en els que creuen. Dels cinc escriptors estudiats a l'obra de Miquel Berga, solament un sobreviu a la sangant guerra: Es George Orwell, que anys després publicaria «Homenatge a Catalunya», un emotiu llibre-testimoni sobre la nostra guerra civil.

Miquel Berga ha tractat el tema en profunditat i amb tendresa alhora. Es mostra identificat amb els intel·lectuals estudiants, perquè ell també creu en els ideals que van defensar i, com ells, ha treballat sempre i treballa per acabar amb les situacions injustes, tot lluitant per aconseguir una societat més solidària i més honesta. Això ho sabem molt bé tots els qui el coneixem.

Ens resta ara només esperar l'edició d'aquesta obra per poder-la adquirir i llegir. Confiam que això no tardarà massa i que, ben aviat, podrem veure als aparadors de totes les llibreries «ENTRE LA PLOMA I EL FUSELL» del saltenc Miquel Berga, Premi Carles Rahola.

Josep Cristòfol

JOSEP M.º FOLCH I TORRES

Josep Maria Folch i Torres en el Centenari del seu naixement

Enguany, a la Biblioteca, hem dedicat la diada del Llibre a homenatjar i recordar la figura de Josep Maria Folch i Torres amb motiu de celebrar-se el centenari del seu naixement (1880-1980).

Organitzarem un concurs de redaccions i una conferència a càrrec de Salvador Sunyer que ens explicà la vida i l'obra d'un home i d'un escriptor que va dedicar-la al servei de Catalunya i del jovent del nostre país. En aquesta conferència tinguérem l'honor i l'alegria de conèixer personalment una de les nêtes de l'escriptor, que viu a Salt, i és professora a l'Institut Salvador Espriu. Certament la seva fesomia ens recordà la del seu avi, la mateixa bonhomia reflectida als ulls i el mateix perfil noble! Que per molts anys la poguem tenir com a veïna al poble i com a professora al nostre Institut!

Josep Maria Folch i Torres va néixer a Barcelona el 29 de febrer de l'any 1880, des de molt jove ja es va posar a escriure i milità en un partit que es deia «Unió Catalanista» on el van portar les seves idees i profundes conviccions Nacionalistes, que no va deixar mai. Per aquestes conviccions, precisament l'any 1905 va haver-se d'exiliar a França fins el 1908.

De la primera època d'escriptor de Josep M.ª Folch i Torres hem de recordar una sèrie de novel·les: *Lària* (1904; 2.ª ed., 1910; 3.ª ed., 1970). *Aigua Avall* (1907) i *Joan Endal* (1909; 2.ª ed., 1935; 3.ª ed., 1964). La primera «*Lària*» guanyà el premi de l'Avenç quan l'escriptor tenia 24 anys. Són novel·les realistes a través de les quals podem conèixer la societat i els problemes de la Catalunya d'aleshores. Tot d'una, però, Josep M.ª Folch i Torres, promesa d'escriptor brillant i compromès amb la seva època, es decanta cap un altre camí: el de la literatura infantil.

L'any 1904 Aureli Capmany (pare de la Maria Aurèlia Capmany, escriptora) va fundar «En Patufet», setmanari infantil, amb el propòsit de donar lectures recreatives i instructives als infants de Catalunya en la llengua pròpia. El 1908 Folch i Torres entrà com a redactor en el dit setmanari i el 1918 en fou nomenat Director, càrrec que va exercir fins el 1938, any de la desaparició de la revista.

D'En Patufet direm que va arribar a totes les cases de Catalunya, que va ser el Gran Llibre on van aprendre a llegir i a escriure en el català normatiu d'en Fabra —l'any 1913 es promulgaren les normes ortogràfiques de Pompeu Fabra— dues generacions de catalans, entre les quals he de contar-m'hi jo mateixa, no perquè visqués en aquesta època, sinó perquè vaig trobar-los a les golfes de casa meva i em servien d'esbarjo i lectura en la meva infantesa i adolescència.

«En Patufet» va arribar a tirar 60.000 i 80.000 exemplars i era esperat per xics i grans a totes les cases d'arreu de Catalunya i per gent de tots els estaments socials. L'últim número va sortir el desembre de 1938. Després de la guerra va desaparèixer com hagueren de desaparèixer, per desgràcia, tantes coses lligades a la nostra cultura i a la nostra peculiar manera de ser i d'expressar-nos.

EUROKEY, servicio general de llaves duplicadas

Artículos de:

Batería cocina, Alambres, Tornillos, telas metálicas, herramientas. Pequeño material eléctrico. Pilas, bombillas

Rieles KIRSCH y KLEIN

Ferretería Doméstica

(J. ANTONER)

C/. Major de Salt, 119

☎ 20 93 59

S A L T - GIRONA

**CONSTRUCCIONES
MECANICAS XIFRA, S. A.**

Comexi, sa

*Maquinaria para Artes Gráficas
y Manipulados Papel y Plástico*

Avda. San Narciso, 106
Tel. 20 13 50* - Telex 57110
GERONA

jaime casas martí

INTENDENTE MERCANTIL

Santa Clara, 26, 1.º

☎ 20 76 06

G I R O N A

D R O G U E R I A

Salt Decoració

Angel Guimerà, 79

SALT

Un altre encert de Josep M.ª Folch i Torres fou la creació de la «Biblioteca Gentil», una col·lecció de novel·letes que sumaven 80 títols —a novel·la per mes—. La col·laboració a «En Patufet» a les famoses «Pàgines Viscudes» s'acosta a cap a mil episodis. Imaginem-nos, doncs, com va contribuir l'obra d'aquest home a què els catalans aprenguessin la llengua! per això sol, ja mereix l'homenatge de tot Catalunya.

Però, és que no es va acabar aquí l'obra de Josep M.ª Folch i Torres! va fundar una institució dita «Pomells de Joventut» que tenia per finalitat inculcar als infants i joves l'amor a la Pàtria i al proïsme i crear un esperit de cristià i cívic de germanor tot reivindicant la puresa de la llengua. Els «Pomells de Joventut» només duraren tres anys (1920-1923). El govern de Primo de Rivera en decretà la dissolució.

També cal recordar la seva tasca com autor d'obres de teatre per a nois i noies. Qui no ha vist els pastorets de Folch i Torres! i la Ventafosc!. L'any 1920, a Barcelona, al Romea, aquesta última obra arribà a les mil representacions.

Amb motiu d'aquest centenari, la majoria dels escriptors de Catalunya han retut homenatge a Josep M.ª Folch i Torres i han parlat d'ell a diaris i revistes. Citarem, entre altres, Albert Manent i Josep Faulí a la Vanguardia; Joaquim Carbó, Josep Miracle, M.ª Aurèlia Capmany, Joan Triadú, Agustí Pons i Ramon Folch i Camerasa (el seu fill) a l'Avui; el mateix Joan Triadú a «Serra d'Or ens diu que Joan Sales al pròleg de l'última edició de Joan Endal, compara a J. M.ª Folch i Torres amb Dickens, opinió que més endavant compartirà Aurora Díaz Plaça en el seu llibre «Vides Paraleles o contes de debò» editat per l'Abadia de Montserrat en la col. «La Xarxa». La revista infantil «Cavall Fort» li ha dedicat el número 422 i arreu de Catalunya s'han organitzat conferències i homenatges a l'home que va estimar-la sempre i per damunt de tot va ésser-li fidel.

Vagi des de aquí també el nostre homenatge i record, i de passada la proposta que adreçem al Consell Municipal de Salt, i que va sortir al final de la conferència donada el 21 d'abril a la Biblioteca, de dedicar-li un carrer al nostre poble, jo personalment m'agradaria que fos una plaça on hi anessin a jugar la mainada i a reunir-s'hi el jovent.

Tant de bo tinguéssim a Catalunya molts Joseps Maries Folch i Torres.

M.ª CARME BOVER

Llibres de Josep M.ª Folch i Torres que trobareu a la Biblioteca, són de la Ccl. «Biblioteca Patufet».

Aventures extraordinàries d'en Massagan. (Barna. J. Baguñà. 1933).

Biai i Guideta o els estudis d'en Bernat (Barna. J. Baguñà. 1926).

En Bolavà, detectiu. (Barna. J. Baguñà. 1930).

El drama de sota terra. (Barna. J. Baguñà. 1966).

El gegant del aires. (Barna. J. Baguñà. 1946).

L'infant de la diligència. (Barna. J. Baguñà. 1935).

Marcel de Fortià. (Barna. Baguñà. 1947).

Salt, 19 de juny del 1980

Construcciones

FRIGOLE, S. L.

Avda. Generalísimo, 50 - Tel. 44 02 08

BESCANO (Girona)

CALZADOS

Sala 2

NIÑOS ♦ NIÑAS ★ SEÑORAS ● CABALLEROS

Zapatos y zapatillas de todas clases
Distribuidor de la Marca *KELME*
Gran surtido en Deportivos

C/. Major de Salt, 309 - ☎ 20 11 72

SALT - GIRONA

ENTRADA AL POBLE DE SALT, L'ASFALT, ELS COTXES, LES PRESSES
HAN ACABAT AMB AQUESTA VISTA APACIBLE I ACOLLIDORA.

SERVIA CANTO S.A.

CONTRATISTA DE OBRAS PUBLICAS

PALS (Gerona)

CAMARGAS, 1

TELEFONO 30 17 17

Fábrica de embutidos

FONT-SANS, S. A.

Teléfono n.º 4

SAN FELIU DE PALLAROLS
(Girona)

DIFERENTS EQUIPS DE CASA NOSTRE, NOMES ES DIFERENCIEN PER L'EDAT, L'AFANY I LES GANES DE JUGAR AL FUTBOL, BEN SEGUR SEMPRE HAN ESTAT LES MATEIXES.

Centre Comercial

Valvi, sl

C/. Esteban Vila, 10 SALT

Autoservicios en:

CASSA C/. Bonavista, 1
OLOT Ctra. Girona, 32
MATARO R. Berenguer, 104
MATARO J. Recoder, 16
MATARO Rda. Pintor Estrany

... y recuerde que ahorrar es
comprar en Centro Comercial
Valvi

FERRETERIA

SOLER

Fortuny, 3 - SALT - GERONA

Tel. 20 30 25

LL. BUSQUETS

ENGUIXATS ●

DECORACIO ★

Trav. de la Creu, 13, 2.º, 1.ª

☎ 21 83 51

GIRONA

Carbónicas CREUS

POR SU GUSTO Y BUEN
SABOR GASEOSA CREUS
ES LA MEJOR

SALT

PANORAMICA DE LA COMA I CROS L'ANY 1931, MALGRAT ELS ANYS DIARIAMENT LA SEVA SIRENA ANUNCIA L'HORA D'ENTRADA PER A CENTENARS DE TREBALLADORS, QUE LI HAN DEDICAT LA SEVA EXISTENCIA.

construcciones
Rubau, s. a.

contratista de obras públicas

Domicilio social: C. Comercio, 42 - FLASSA (Gerona)

CENTRAL:

GERONA - Puente Mayor, s/n.
Oficina y Talleres: Tel. 21 45 50
Cantera y Plantas: Tel. 20 96 62

DELEGACION:

BARCELONA - Parets del Vallés
C. Evaristo Juncosa, s/n.
Teléfonos 562 08 52 y 562 09 98

Reverter
pastisseria

ELS HI DESITJA BONES FESTES

Angel Guimerá, 86 - Tel 21 05 09 **SALT** (Girona)

Societats desaparegudes

El jovent d'ara

L'any passat, en ocasió de la visita a la nostra població de l'amic Emili Serra i Vilagran, resident a Caraques (Veneçuela), em pregà que en una pròxima aparició d'aquest programa, parlés de la societat que ell i jo, abans de la guerra civil, junt amb altres companys, pertanyíem. Dins les possibilitats de la meva memòria, procuraré complaure'l.

Per a molts, aquest nom de Jovent d'Ara no els dirà res, i més si es té en compte l'enorme creixement demogràfic d'aquesta nostra vila i de tanta gent vinguda d'altres regions de la geografia espanyola. En canvi per a altres els retornarà a llunyans records d'una època que per a ells fou molt fel·lç.

Aquella nostra societat sorgí de la manera més impensada. No estava en la ment de cap dels qui fórem els fundadors, constituir-la. Nasqué, doncs, sense preparació. Fou una cosa impensada. M'explicaré.

Cert dia (l'any no el recordo, però era en temps de la República), uns quants amics fórem citats a l'Ajuntament —en aquells moments ubicat

Cristalerías

P i g e m

FIGEM - GARCIA

Vidrios planos

c. Major de Salt, 230

Tel. 21 30 47 - SALT

Carns

Rigau

C/. Major de Salt, 155

 20 59 23

vinos

J. PUIG

(Curta)

A. Guimerá, 10 - 20 89 63

SALT - Girona

Deportes - Armería

Nadal

**CAZA, PESCA Y
DEPORTES EN GENERAL**

c. Major de Salt, 198 (Pl. del Pi)

Tel. 20 78 79 - SALT - GIRONA

en un vell local del carrer Hernán Cortés— per tal de que l'Alcalde ens assabentés d'una queixa del senyor rector de la parròquia, Mn. Joan Alabau, que es queixava de que juguéssim a futbol al padró, o sigui davant l'església. Com que aquell lloc era propietat particular, l'Alcalde ens pregà que no hi juguéssim més allà, ja que no era de l'agrat del senyor rector. De quan parlo, no hi havia camp de futbol a Salt.

A la sortida, els convocats anàrem a passar la vetllada, com moltes altres vegades fèiem, al taller de reparació de bicicletes d'en Francesc Xarpell, on els vespres hi treballaven en Josep Esparraguera (e. p. r.), en Joan Iglésias i en Josep Tarrés. Com és natural, aquella nit el tema de la conversa fou la queixa a l'Alcalde del senyor rector. Mentre cada u hi deia la seva, a un se l'ocorregué proposar: Per què no formem una societat de joves? Lamento que la memòria no em sigui el fidel que jo voldria per poder recordar qui fou l'autor de la proposta. I tal dit, tal fet, i així nasqué la nova societat.

El primer hostatge que tinguérem fou un pis del carrer de Sant Josep, a sobre on hi té el taller d'adobar sabates en Joan Coromines. Allà batajàrem la societat. Es proposaren diversos noms, fins que s'acordà el de Joven d'Àra. Al cap d'un temps ens traslladàrem a uns baixos del carrer de la Processó i fou allà quan la nostra societat començà a projectar-se. Es creà una biblioteca, que poc a poc anàrem nodrint-la de llibres. N'hi havia per a tots els gustos: des de la Bíblia fins a les obres d'en Marx i l'Engels. També altres d'història i geogràfics. Quan estàvem en aquest local fou quan decidírem la creació del camp de futbol i també una orquestra per a balls. En quant al camp de futbol, ens costà força trobar l'emplaçament adequat. Després de molt buscar i de parlar amb gent que disposava de terrenys aptes per al que nosaltres volíem, poguérem aconseguir el que tenia en Josep Serra, que pel que sembla, no era molt apte per a l'agricultura. Posats d'acord amb el propietari del terreny, el senyor Vilaseca i l'esmentat Serra, inauguràrem el camp de futbol que és el que ara en diem el camp vell.

Per aquest nostre camp hi desfilaren equips com l'Iluro de Mataró, en aquella època considerat equip punter, el Barcelona, i l'any 36 havien de competir-hi el Girona i el Granollers, dos conjunts en aquells temps que emplenaven a vessar tots els camps de futbol que veien les evolucions d'ambdós. L'inici de la guerra ho impedí.

Pel que es refereix a l'orquestra, això ja fou un altre cantar. En aquell temps la música electrònica avui dia tant de voga, era desconeguda i les guitarres electròniques no existien i així, era indispensable aprendre solfeig i tècniques instrumentals. Vuit fórem els que decidírem portar endavant el projecte i començàrem l'aprenentatge de solfeig amb en Miquel Roca (e. p. r.) i quan va ésser l'hora decidírem l'instrument que cada un de nosaltres tocaria. Així en Miquel Sarrà seria el pianista, en Josep Esparraguera el del trombó de vares, l'Emili Serra el violí, l'Amadeu Comas el bateria, en Josep Bonet i en Josep Tarrés els trompetes i en Jaume Esteve i en Francesc Fontané els saxos.

ESTUFES i CUINES AMB
VERITABLE «FLAMA BLAVA»
a gas i gas-oil

DISTRIBUÏDOR OFICIAL, INSTAL·LACIONS
I SERVEI TECNIC

ELECTRO TALLER
XARPELL

c. Major de Salt, 131 - Tel. 20 69 59 - S A L T
Ctra. Sta. Eugènia, 208 - Tel. 21 54 03 - G I R O N A

Supermercat
S a l t

Carrer Major de Salt, 135 - Tel. 21 38 00

GIRONA

Després d'alguns temps d'assajos i quan creiérem que els nostres coneixements orquestrals ens semblaren adients, férem la nostra primera sortida. Aquesta tingué per lloc la vila de Pals. Aquest diem-ne lloguer, vingué de la mà de l'amic Joan Brugués, que llavors prestava els seus serveis com a electricista a Electricitat i Subministres de Girona. Tenien un client de Pals que era propietari d'una sala de ball en aquella població de la Costa Brava i que estava buscant una orquestra per dues sessions de ball, tarda i nit, així és que ell m'assabentà d'aquest fet. Posats d'acord amb dit senyor allà anàrem carregats de bons intents i il·lusionats per la nostra joventut. A la tarda la cosa va anar força bé. A la nit ja fou diferent. El cansament va començar a sentir-se i com que el nostre repertori era molt migrat ens veiérem obligats a repartir algunes peces. Acabàrem com poguérem i un poc desil·lusionats. Per allà l'any 58, en una ocasió de parlar amb aquell senyor de Pals vaig preguntar-li si recordava allò i em digué que no ho havia oblidat mai més, ja que els seus clients massa que li havien fet recordar.

Més tard, per coses del servei militar i altres causes, l'orquestra es dissolgué. Però demostrà una vegada més la gran dosi de voluntat que posaven els components de la nostra societat per les coses que es proposaven.

Una de les activitats que també eren el nostre fort, fou la de l'esbarjo. Durant la temporada en que el temps era apropiat per espectacles a l'aire lliure, cada diumenge a la nit organitzàvem ballades de sardanes i balls a la carretera, entre el Bar Flor i Can Pep. Com que llavors el tràfec era escàs, principalment a les nits, eren pocs els cotxes que durant les vetllades passaven per allà, i els que ho feien, els seus conductors anaven amb molta precaució per no atropellar ningú. També per la Festa Major aixecàvem el nostre envelat, que l'instal·làvem on ara hi ha el carrer 11 de Setembre. Sense ganes de molestar ningú, puc dir que els nostres envelats eren el lloc més concorreguts, tot hi haver-n'hi dcs d'altres. Sigui perquè els integrants del Jovent d'Ara tots érem joves (llevat dels socis protectors que teníem, però aquests no intervenien en l'organització dels nostres actes), o per les simpaties que disposàvem en la nostra població, repeteixo, l'assistència als nostres espectacles sempre era nombrosa.

Tampoc deixàrem enrera la cultura. Organitzàrem conferències i altres actes d'aquest tipus, així com també alguns de caire esportiu, apart del futbol.

Totes aquestes coses se les emportà la guerra. Esclatà en el temps de la nostra millor edat, i malauradament va fer estralls entre els components de la nostra societat, regant alguns companys amb la seva sang les terres aragoneses i altres llocs de la península. També el pas del temps s'ha anat enduent altres amics, quedant molt pocs dels qui integràvem aquella societat. A tots aquests companys desapareguts dedico aquestes ratlles en homenatge a la seva memòria.

Com he dit al començament, aquesta història serà com una de tantes, però als que hem viscut aquella època ens retorna a un temps que per a nosaltres, repeteixo, fou molt feliç.

Francesc Fontané i Clusells

CAIXA D'ESTALVIS PROVINCIAL DE GIRONA

OFICINES CENTRALS:

Carrer Nou, 33 i 36

SUCURSALS A SALT:

1 - C. Major, 162 - Tel. 20 45 72

2 - Passeig Marquès de Camps, 10 - Tel. 20 40 99

Quan ja no hi seré, qui em mirarà?

La plata no fa pas olor. Qui ho sap. Probablement sí. Però el clorur de plata sí que en fa. Fa olor de temps, olor d'un temps. I el perfum d'un esperit, una olor d'home. De les plaques de coure platejat utilitzades per Daguerre a les fulles sensibilitzades amb gelatino-bromur de plata, enllestides aproximadament el 1880, la història de la fotografia, te l'aparença d'un seguit de manipulacions i troballes químiques. No obstant quan mirem fotografies antigues, veiem que es tracte més d'una altra cosa, que no pas de l'aplicació ingeniosa d'unes fórmules científiques. La fotografia és una química, però també una alquímia. Utilitza processos mecànics, però no és mai maquinal. Aplica lleis físiques, però té una significació moral. Suspen el temps, però no se'n deslliga.

Una fotografia de David Octavius Hill, de Bayard, de Hesler o de Nadar, no és mai solament, un testimoni objectiu, que ens ensenyarà com eren els homes en un moment donat, la seva manera de pentinar-se, de menjar, de vestir-se, de riure, d'envellir. Les fotografies no es limiten, a agafar una època, a agafar les èpoques, en el no res d'un instant, tenen la seva pròpia època.

Si l'home té una ànima, té també, aquesta aspiració sobirana, que porta als mortals, des del primer cop d'ull que els primers vivents llançaren sobre l'univers, a suplicar un instant per deturar el seu vol.

«Quan ja no hi seré, qui em mirarà?» preguntava Job, juntament amb milers dels seus conciutadans. De l'extrem més obscur, de la nit del temps, han alimentat el somni banal, de disputar a les ombres amenaçants, les imatges que despareixien cada instant, del temps, l'irraparable temps.

La fotografia en la seva mateixa essència és una resposta que les nostres mans han donat al nostre esperit, un tranquil·litzant que l'ingeni dels homes ha donat al geni desballestat de l'espècie humana. La fotografia no és pas simplement una victòria de la matèria, és per damunt de tot una conquesta de l'esperit, una conquesta de l'ànima.

CLAUDE ROY per al T. F. DESALT
traducció J. M.ª Oliveras

Joan Coll Puig

CONTRACTISTA D'OBRES

c. S. Grau, 5 - ALBONS (Girona)

CARNS

Pere
Rigau

Diumenges i festius
Pollastres a l'ast

S'ACCEPTEN ENCARRECS

c. Major de Salt, 220
Tel. 20 59 23

ELECTRODOMESTICOS
APARATOS
DE ALTA FIDELIDAD
APARATOS DE TV Y COLOR

Bazar Salt

c. Menéndez y Pelayo, 18 bajos
Tel. 21 67 12   S A L T

Articles de Regal

Torres i Bages, 2 - S A L T

Els dos tractaments de respecte

Diu Joan Coromines (*Lleures i converses d'un filòleg*), parlant dels pronoms *vós* i *vostè*, que, en la vida rural, a diferència del que s'esdevé a ciutat, «regna una simplicitat en la manera de viure que és pròpia per afavorir el *vós* a despeses del *vostè*, i per això el *vós* en el camp és possible àdhuc entre sexes diferents o entre gent d'edat molt diferent, i allí s'uea *vcstè* solament per part 'del qui es dirigeix a un superior o a un enemic, o almenys un que insistim a 'mantenir a distància». (1).

---

(1) Aquesta voluntat de distanciament que enclou, a vegades, el tractament de *vostè*, assenyalada aquí per l'il·lustre filòleg Joan Coromines, es fa més palesa encara en certes resquícies del parlar rural que he pogut copsar, algun cop, en pagesos de la nostra mateixa comarca. Ja no es limitaven a tractar-me de *vostè*, en el curs d'una conversa sostinguda fa un quant temps, sinó que anaven més enllà i substituïen aquest proncm de segona pel de tercera: *ell*, corregint així, sense sabuda d'ells, la discordança amb la forma verbal que *vostè* exigeix.

Em deien, per exemple: «*Ell* hi serà, dissabte vinent?». No es referien pas a cap persona absent, sinó a mi, que era allí mateix, davant seu. No crec que aquest canvi de pronom obeís a un instint gramatical dels meus rústics i alhora cortesos interlocutors, ans més aviat a un atàvic complex d'inferioritat, no extingit del tot en la nissaga dels serfs de la gleba, que els impel·lia a mantenir-se a 'distància, ranejant una avial servilitat.

CONSTRUCCIONES

Aurich

Oficinas y almacén:
c. Major de Salt, 314
Tel. 20 75 02
S A L T

pollos a «l'ast» - platos
cocinados - canelones
caracoles, etc., etc.

LA TECA

C. Major de Salt, 9
☎ 20 94 79
VEHINAT DE SALT - GIRONA

**José
Parramón
Maurici**

AGENCIA DE SEGUROS

Passeig Verdaguer, 11, pr. 1.ª
☎ 21 13 45
S A L T - GIRONA

**Construcciones
Electromecánicas
del Ter, S. A.**

MAQUINARIA PARA
PLASTICOS

Camino de Vilablareix, s/n.
☎ 20 97 00
S A L T - GIRONA

En efecte. Quan jo era noi —parlo, ai las!, de seixanta anys enrera—, Salt era encara un municipi rural, eminentment agrícola, malgrat les seves fàbriques de filats i teixits i la població obrera que aquestes implicaven.

I, certament, el tractament de *vostè*, com diu Coromines que ocorre a la ruralia, hi era aleshores molt restringit. Només es donava als qui, al mateix temps, hom tractava de senyors. Es a dir: si eren del poble, a la gent de carrera, a certs funcionaris i empleats i a les persones benestants més destacades, i, si eren forasters o nou vinguts, depenia principalment de llur indumentària.

Per contra, el tractament de *vós*, que avui, entre nosaltres, és força desuet, llavors estava en voga en tots els estaments. Llevat de les persones a qui es deia de *vostè* que, com he dit, eren quatre gats, tota l'altra gent es tractava de *vós*, deixant de banda, és clar, aquells que, pels seus pocs anys o per l'amistat o l'afecte que se'ls tenia, se'ls deia de *tu*; no com ara, tanmateix, que hi ha qui tuteja a tothom. L'ús del pronom *vós* era habitual entre gent del mateix ofici i companys de treball, entre contertulians i correigionaris, independentment del sexe i àdhuc, sovint, de l'edat. En família, era corrent que els fills hi tractessin els seus pares, avis i oncles.

A les ciutats, però, ocorria altrament, sobretot a Barcelona. El *vostè* hi ocupava un espai molt més ampli. Per influència del castellà? Probablement, però només en part. Perquè no hem d'oblidar que, contràriament a l'opinió d'algu mal informat, no es tracta pas d'un mot espuri, introduït subreptíciament en la nostra parla durant les llargues maltempsades, sinó que *vostè*, en català, és tan genuí com *vós*, i les seves arrels són tan antigues com les del castellà *usted*, ja que arranquen d'un ús desenvolupat paral·lelament en ambdues llengües. De totes maneres, si bé no es pot dubtar del seu legítim origen, i el seu ús no constitueix, doncs, cap barbarisme, és evident, nogensmenys, que, per la pressió del castellà, primer a les ciutats i més tard a tot arreu, el tractament de *vostè* ha anat suplantant progressivament el de *vós*, fins a arribar a la situació actual d'aquests dos pronoms, que és de franc predomini del primer sobre el segon. Tant és així, que aquest darrer, en força llocs, es troba ja en greu perill d'extinció. Si no s'hi posa remei, el nostre sistema ternari de tractament, diferent del castellà i del francès, que són binaris, i que constitueix un tret característic del nostre idioma, d'aquí a pocs anys farà malves. I això sí que, a parer meu, significa un flagrant barbarisme que s'hauria de combatre a ultrança. No pas, certament, per negar el pa i la sal al *vostè*, que també té una plaça en el nostre sistema, sinó per reduir-lo als seus justos límits. Està bé que es diguin de *vostè* persones de sexes diferents o molt distanciades per l'edat o la posició social, però con-

Confeccions BERGA

Major de Salt, 68 - ☎ 20 23 56

G I R O N A

GLORY TRE'S Confeccions

Plaça Marquès de Camps, 14 - ☎ 20 09 44

G I R O N A

Asesoria laboral

SEGUROS SOCIALES
VEJEZ — INVALIDEZ
SALARIOS — JUBILACIONES
ACCIDENTES, etc., etc.

Joaquín Rosa Roca
Graduado Social

San Román, 28 - Tel. 20 11 15

Girona - Salt

vindria fomentar el tractament de vós, d'acord amb la funció que tradicionalment li escau, pertot on hi hagués igualtat perfecta de les esmentades circumstàncies.

I, cloent ja aquesta llarga digressió, tornem a la nostra petita història local.

De 1718 a 1787, o sia en setanta anys, el poble de Salt va passar de 122 a 255 habitants, és a dir, va doblar la població. Però, al cap de setanta anys més, entorn de 1860, l'havia quintuplicada amb escreix: tenia 1377 habitants. Aquest espectacular creixement demogràfic es devia, majorment, al fet d'haver-se establert al nostre poble, l'any 1846, la primera fàbrica de teixits de cotó, una de les més importants de Catalunya.

A partir d'aquella data, la indústria no cessà de fer-hi progressos. Salt havia deixat d'ésser un poble exclusivament agrícola. Atreta per la feina que proporcionaven les fàbriques, hi va venir molta gent de fora, de primer procedent de la ruralia immediata, i després de més enllà. Entre aquests darrers immigrants, gairebé tots catalans, hi havia un cert nombre d'obrers qualificats, més o menys experts en el ram de filats i teixits. Provenien, en general, de viles i ciutats industrials de les comarques barcelonines, incloent-hi el cap i casal. Aquesta gent, sobretot les dones i la mainada, utilitzaven a tot estrop el *vostè* en les seves relacions amb els veïns autòctons. I aquest costum va fer forolla. Com que venia de Barcelona, aviat s'imposà a la gent d'aquí. Molts pares volgueren que els seus fills els tractessin de *vostè*, com ho feien els dels forasters. Vestia més, feia més fi. Les dones, com que eren tractades de *vostè* per les noves vindudes —i ben cofoies que n'estaven—, s'avesaren de pressa a pagar amb la mateixa moneda. Els homes, en general, hi eren més refractaris, particularment els que seguien vivint de la terra, que eren els més. Mentrestant, Salt creixia i s'industrialitzava. Moltes noies de famílies pageses treballaven a la fàbrica. Per un forat o altre, la moda de tractar de *vostè* es ficava a totes les llars, anava fent taca d'oli. Sense, però, extralimitar-se. El tractament de vós, malgrat tot, s'hi mantenia viu, gaudia de bona salut.

Salt havia passat d'un *status* de vida agrària a un *status* de vida agroindustrial, i el capteniment dels saltencs, tant en l'ús dels tractaments com en altres aspectes dels seus quefers quotidians, no feia més, al capdavant, que acomodar-se al canvi. Era el resultat lògic del procés evolutiu que havia sofert la població.

Això rai! El mal va arribar més tard. Tots sabem com. Però, això ja és una altra història.

Organització Professional Immobiliària

**AGENCIA DE LA PROPIETAT IMMOBILIARIA
ADMINISTRACIO DE FINQUES
GESTORIA ADMINISTRATIVA
DECLARACIO DE RENDA
PODEM SOLUCIONAR ELS SEUS DUBTES**

**VIVENDES DE PROTECCIO OFICIAL:
PRESTECES I EXENCIONS D'IMPOSTOS**

*Avinguda Jaume I, 44, baixos
Telèfon 20 88 54
G I R O N A*

Nacional Hispànica Asseguradora, S. A.

ASSEGURANCES, INCENDIS, ROBATORIS, VEHICLES, ETC.

Les pesqueres del meu oncle

Records d'infantesa

L'Alt Empordà és ple de pobles petits. El meu és un dels més grans entre els petits. Un riu, la Muga, li amanyaga l'esquena. Un pont romànic —dexia d'antics esplendors— li obre les portes. Al nord, les Alberes i la Tramuntana. Al sud el Montgrí (el bisbe mort). A llevant, el mar —al meu poble el mar és masculí— que deixa sentir, de tant en tant, els seus bleixos i, a voltes, els seus bramuls. A ponent, la immensa plana presidida, com d'esgallimpantes, pel Canigó. No és veritat que la tramuntana vingui sempre

**CERRAJERIA Y CARPINTERIA METALICA
DE HIERRO Y ACERO INOXIDABLE**

MOBRA, S. A.

Canales para la construcción y lampistas
Doblado de chapa y corte

TALLER: Camino Antiguo de Salt a Vilablareix, s/n.

Teléfono 20 53 17

PARA CORRESPONDENCIA:

MOBRA, S. A. - c/. Esteban Vila, 10, 5.º, 2.* - GIRONA - SALT

auto - Escuela

Matas

Juli Garreta, 17 - Tel. 20 02 68
Major de Salt, 323 - Tel. 20 78 96

**GIRONA
SALT**

del nord. La del Canigó, la més freda, bufa del nord-oest. Els altres vents són el gregal, el migjorn, el llevant, la marinada, el ponent. La marinada és el més agradable. Quan fa calor, la seva presència —cap a les deu del matí— aixampla els pulmons. I quan se'n va —cap a les set de la tarda— la trobes a faltar. La marinada duu olor de mar. I sentir-la esmunyir-se entre la flaire dels tamarius fa glopejar la fortor d'aquesta terra, nada dels amors d'un pastor i d'un sirena. La Catedral gòtica i les muralles acaben de donar al meu poble una fesomia única en tot l'Empordà.

La festa major del meu poble és per l'Agost. Sant Llorenç, el sant socarrimat, n'és el patró. Sobre aquest punt hi ha hagut al meu poble els seus més i els seus menys. No sobre el socarrim del sant —que d'això ningú no en dubta— sinó sobre l'escaïença d'aquest dia com a data de la festa major. Resulta que l'any 36, any del qual sempre cal fer referència quan hom parla de la història d'un poble de l'Empordà, hi hagueren fets de sang al meu poble el dia 10 d'Agost, dia de Sant Llorenç. Quan vingueren els ocupants —d'altres en deien els alliberadors; aquestes coses sempre són relatives— les forces vives decidiren canviar la data de la festa major. I ho feren amb tan mala fortuna que el dia escollit també duia records de sang. El rebombori fou notable. Les lluites dialèctiques (i no tan dialèctiques) foren èpiques. Els partidaris de tornar la festa al seu dia de sempre deien que els altres celebraven sant fart i santa ballaruga. Els altres deien que bé calia tenir respecte als caiguts. Però no us penséssiu pas que els partidaris de Sant Llorenç eren «els uns» i els partidaris del trasllat eren «els altres». Si ho pensàveu així, això voldria dir que no coneixeu la gent de l'Empordà. Les coses anaven més barrejades. Entre «els uns» i havia partidaris d'ambdues opcions. Els altres callaven perquè havien perdut la guerra.

La gent s'ho agafava amb una certa filosofia i se'n reia per sota el nas. I molts feien com el meu oncle i jo. Ho aprofitaven per anar de pesquera i per esmerçar el seu temps en altres espais apolítics. No cal dir que el meu oncle era dels altres, dels que havien perdut la guerra. Va haver de fer molt de temps de presó i es va escapar de l'afusellament de miracle.

Aquells dies el meu oncle organitzava una pesquera de riu. Convidava tres o quatre amics, feia preparar les coses per la seva dona i, un bon matí, cap a les nou, a trenc de marinada, el meu oncle, els amics, el meu cosí i jo anàvem al riu a pescar.

El riu era a prop. Però collàvem el carro; millor dit, l'animal: una euga sal i vinagre, mansa i rodona d'anques. A mi m'agradava molt amanyagar el morro de la «Teta». Ella em deixava fer. Només, de tant en tant, em donava

GESTORIA

Teixidor

FINCAS-SEGUROS

OFICINA TECNICA
AUTOMOVILISTA

*Santa Clara, 15
Gral. Primo de Rivera, 18, pral.
☎ 20 83 58 - 21 58 04 GIRONA*

★ BAR ◆

Vilanova

*C/. Major de Salt, 113
☎ 20 30 26
S A L T - GIRONA*

ELECTRICIDAD
Y
FONTANERIA

Serra

INSTALACIONES
Y
REPARACIONES

*Ravetllat, 14 - Tel. 20 58 44
S A L T*

● PASTELERIA

Armengol

Helados - Bombonería

*Angel Guimerá, 57
Ramón Sambola, 2
☎ 20 77 01 SALT - Girona*

una lleugera empenta, com si em digués: ja n'hi ha prou per avui. Estic segur que la «Teta» tenia més seny que jo.

Omplíem el carro amb els senatxos, els estris de pescar, l'olla, la paella, les plates per a l'amanida, les quarteroles de vi, el pot del cafè... tot el que calia. I no oblidàvem el morralet amb gra per a la «Teta».

Per pescar empràvem fonamentalment dos estris: el cove i l'enfila. L'enfila era una xarxa estreta, amb una cordilla i suros. La tècnica del cove era simple. A les vores del riu hi ha sempre cataus i cavorques, on solen refugiar-se els peixos espantats. El pescador ha de posar el cove a la boca del catau i, amb el peu i cama, fer un moviment de rastreig. Si se sap fer, els peixos acaben dins del cove. Cal que el riu no sigui massa fondo, uns quatre pams o cinc. Amb l'enfila la manera de fer és un xic diferent. Cal parar-la en un lloc estret, com si fos una barrera, procurant que toqui terra. Els suros la mantenen a flor d'aigua. Quan l'enfila està parada, tota la colla es desplaça riu avall uns cent metres. I llavors, l'un al costat de l'altre comencen a caminar pel riu en direcció a l'enfila, procurant fer el màxim de brogit: fent xap-xap amb els peus a l'aigua, picant de mans, burxant les vores amb pals, donant vergassades a l'aigua (plast-plast). D'aquesta manera els peixos, espantats, puguen riu amunt. I queden enganxats a les malles de l'enfila. Tant en un cas com en l'altre —cove o enfila— s'ha d'observar sempre el mateix ritual: cal anar riu amunt, mai riu avall.

Aquestes operacions demanen un parell d'hores ficats a l'aigua. Es per això que els pescadors d'enfila i de cove no solen despullar-se mai. Amb pantalons, samarreta o camisa, i espadnyes. Els nens sí que ens despullàvem. Però ens deixàvem els calçotets per allò de la decència, i per si alguna dona llufaruda treia el nas per les arbredes.

Els infants, més que percar, jugàvem: bestieses, crits, capbussons, corredisses dins i fora de l'aigua. Això a voltes ens valia un castanyot, puix pescar és una cosa molt seriosa.

Els peixos que solíem agafar eren molt diversos: barbs, bagres, carpes, tenques, llises (no massa), anguiles, mirallets i, de tant en tant, algun llobarret. I també serps d'aigua, però d'aquestes ens en desfèiem de seguida.

A l'hora de llevar l'enfila algú ja començava a preparar els estris per coure el peix. Buscava llenya i triava les tres pedres per aguantar l'olla.

El moment de llevar resultava sempre el més engrescador per als infants. Cada peix que anava sortint, pres a les malles i picant de cua, el

MAGATZEM DE PERFUMERIA I ANEXES

**Joan Gibrat
i Planella**

US DESITJA BONA FESTA MAJOR 1980

C/. Major de Salt, 324 ☎ 20 23 73

S A L T - G I R O N A

**Hogar
del
Mueble**

C/. Major de Salt, 46 - 50 - Tel. 20 33 18

C/. Santa Clara, 53 - Tel. 20 06 93

G I R O N A

saludàvem amb grans crits de joia. A voltes alguna carpa havia foradat l'enfila. En aquest cas els crits infantils vénien acompanyats pels renecs del meu oncle. Recordo perfectament com, ja fora de l'aigua, el meu oncle, sense treure's la pipa de la boca, tot mirant una i altra vegada l'esboranc, solia dir: «Havia de ser molt grossa, la mala p...».

Mentrestant ja tot estava a punt. L'enciam i les tomates i la ceba ja eren ben nets, els alls pelats, la sal, el pebre i l'oli a punt, les patates pelades i partides en quatre trossos, la paella per a la fregida al foc.

La primera operació era netejar el peix. El peix petit el deixàvem tal com sortia per a fregir. El peix més gros calia netejar-lo: escatar-lo, treure-li les tripes i les aletes, partir-lo en trossos, salar-lo. L'operació més delicada era la de netejar les anguiles. No s'acabaven mai de morir. Tallades i tot, encara saltaven i es retorcién i cargolaven.

El primer plat era la clàssica paella de peix fregit amb força oli: ben sec i calentó, ben ros. Era una meravella. Mentre menjàvem el peix fregit, l'olla anava fent xup-xup. La picada, el pebre, les patates i cebes, els trossos de peix, el darrer polsim del sal. Una lleugera fumerola perfumada s'escapava de l'olla i duia presagis de cosa bona, tot fent venir saliveres. Recordo que el meu oncle sempre hi afegia un pols de pebre. Era com un ritual. «El pebre mai no fa mal» —deia.

El vi anava a dojo. No sé perquè fèiem també una amanida. Em sembla que l'amanida no lliga gaire amb el peix fregit i amb el peix a l'olla; una mica potser amb el fregit, gens amb el peix a l'olla. Però es veu que no hi podia faltar.

Quan ja estàvem ben tips, rentàvem l'olla i fèiem una ollada de cafè. O potser dúiem una olla o un pot només per al cafè; això no ho recordo gaire. Segurament que sí, ja que el cafè amb gust de peix no crec que sigui gaire bo.

Tots acabàvem una mica pets. El menjar picant feia beure. I el vi era de setze graus: rosat i amb una punteta de dolç; passava molt bé.

Acabat el repàs els homes es posaven a cantar mentre bevíem mistela o vi ranci i picàvem fruita seca. Les corrandes anaven pujant de to. Però els infants no ens n'adonàvem. Al cap de poc d'estar quietes ja ens aburríem i anàvem a lriu a pescar granotes o a fer surar barquets.

INDUCT

CONSTRUCTORS, S. A.

Processó, 57
Tels. 20 88 94 - 21 86 02

SALT - GIRONA

COCHES NUEVOS Y DE OCASION
LAVADO - ENGRASE - CAMBIO ACEITE
DEPARTAMENTO ESPECIALIZADO «RENAULT»

c. Gral. Mola, 18-20 - Tels. 20 44 32 - 20 63 71 - GIRONA

ANTONI PUIGVERT I ROMAGUERA és professor Numerari de Llengua i Literatura catalanes a l'institut «Salvador Espriu» de la nostra vila. Com a estudiós de la literatura ha donat diverses conferències i està preparant una antologia per a nois d'edat escolar sobre el poeta SALVADOR ESPRIU i una altra sobre la poesia catalana de la postguerra. Com a poeta ha escrit dos llibres: **De secreto conflictu** (títol llatí que significa «Sobre el conflicte secret»), premi «Casino Menestral» de Figueres, i **Cornucòpies**, finalista en la darrera edició del premi Miquel de Palol. Els poemes que editem pertanyen a aquest darrer llibre.

Humphrey / Lauren

*Olor de Wiski clandestí, de música,
entorn als boulevards de perfil trist.
Plou, a contrallum l'asfalt és de vidre.
Es una nit en què hom pot reconèixer
els ulls de gat dels robins que han perdut
—amb llur apressament tòpic— els gàngsters.*

*Tot d'una, Humphrey Bogard, impertèrrit,
abufeteja una noia bonica;
s'inclinen les call-girls mig adormides,
lluen braguetes negres. Lauren plora,
se li enfosqueix el rosat, sota els pòmuls.*

*Mentre el silenci és espès com la pluja
i el tabac fa una cendra esvanida,
beuen a glops de jazz, Humphrey rumia.
Mai no ha sentit una olor tan estranya
com la d'aquest mal wiski clandestí.*

confeccions paulí

es complau en invitar-vos a visitar la seva nova botiga en el Passeig del Marquès de Camps, núm. 6 - Tel. 21 80 23, on trobareu:

J O C S   D E   T A U L A
J O C S   D E   L L I T

Peces de vestir per senyor:

C A M I S E S   D E   M O L T E S   C L A S S E S
P A N T A L O N S   D E   T R E B A L L   I   V E S T I R
(L E V I S   S T R A U S S ,   O L D   C H A P ,   G R I N ' S ,   W R A N G L E R)
J E R S E I S

Peces de vestir per a senyora:

V E S T I T S
B R U S E S
F A L D I L L E S
J E R S E I S

i a la botiga de sempre al carrer Hernan Cortés, núm. 21 - Tel. 20 31 81
seguiran trobant-hi de tot en el ram del vestir.

GIRONA

---

*Lluna de vidre, pedra trista, cor
d'un violí de cendra dissonant.
Algú s'enfonsa dintre teu i el llor
que implora no existeix però és l'encant*

*de tantes nits. I ho saps. Ningú no es mort
de nit a les escales quan desfan
els gels l'alcohol cald i el fum; gens d'or
ni cap esclat, només grisor de sant.*

*Descrèpita, la pols llaça la flama
d'un tèrbol ritual angost, excusa
dels vells desigs comuns que el cervell clama.*

*En àgil salt el sàtir perd la brusa,
el savi sotja mots antics. La dama,
amb ulls condecendents, l'amor refusa.*

ESTEM A 14 LLOCS DE LA PROVINCIA

D'APSA, A SALT SOLS N'HI HA UNA

Carrer Major, 262 - Tel. 21 31 34

y a Girona

Carrer Nord, 6 - Tel. 20 27 14

AUTOESCUELA PROVINCIAL, S.A.

FLEVES, el fenici

(a T. S. ELIOT)

*I Fleves, el fenici, un jorn va veure
que dins la mar verdíssima i profunda,
sota els estralls de les lluites eternes,
només el cos d'Escil.lis hi restava.*

*La seva mort era recent i l'aigua
enrinxolava els seus cabells, ben negres.
L'agombolà amb dolcesa l'ona fosca
car l'engolí un xuclador molt suau.*

*No va oblidar el passat de la marina
ni els seus negocis: no feu cap tornada,
no el sommoqué cap remot pensament.*

*Només els ulls d'Escil.lis i el seu càntic
van habitar l'estança del seu somni
com si no hagués tastat mai el vi agre.*

Banco Atlántico

Un estilo propio

SALT Major de Salt, 107
ANGLES Pl. Catalunya, 1

GIRONA Pl. Marquès de Camps, 3
Rambla, 42

festa major 80 salt

del 22 al 28 de juliol

Programa d'actes i festes

Dimarts, dia 22 de juliol

2/4 DE 7 DE LA TARDA

Gran CERCAVILA, inici de la Festa Major, pels carrers del poble amb el Grup PLANXET i SIA.

2/4 D'11 DEL VESPRE

La Companyia de Ferran RIGUAL presentarà l'obra de teatre còmic «Que BONA que està el meu fill», a l'Envelat.

Dimecres, dia 23 de juliol

2/4 DE 9 DE LA TARDA

Actuació de la Coral OIDA, a l'auditori de Les Bernardes.

2/4 D'11 DEL VESPRE

Amb el títol de «COMPREU A SALT», gran desfilada de models i espectacle organitzat per botiguers i comerciants de SALT, a l'Envelat.

Dijous, dia 24 de juliol

7 DE LA TARDA

Espectacle Infantil amb actuació per primera vegada a la nostra comarca del famós grup de cançó infantil PARCHIS, actuant també el grup animador La Catifa Màgica, a l'Envelat, (solament es vendran entrades a les guixetes de l'Envelat a partir de les 5 de la tarda).

7 DE LA TARDA

Inauguració de l'Exposició de treballs de Belles Arts, a l'Escola Municipal de Belles Arts, c/. Dtor. Ferran, obert fins a les 9 del vespre.

9 DEL VESPRE

Cantada d'Havaneres a càrrec del Grup JACOMET, a la plaça del Veïnat

10 DEL VESPRE

Dues Sardanes per la Cobla-Orquestra MIRAMAR a la Plaça de Salt.

11 DEL VESPRE

Gran Revetlla de Sant Jaume amb l'actuació de l'Orquestra MIRAMAR i el Conjunt LOS HIDALGOS, a l'Envelat.

Divendres, dia 25 de juliol

2/4 DE 9 MATI

III Concurs Internacional de Petanca «VILA DE SALT» a les instal·lacions del Club Petanca Salt.

9 DEL MATI

IV Carrera Ciclista Infantil - Trofeu FESTA MAJOR DE SALT, en circuit de costum, carrer Angel Guimerà.

9 DEL MATI

IV Torneig Hexagonal i Intercomarcal d'Escacs, amb la participació dels sis millors clubs de les comarques Gironines, en el Bar Ros, disputant valuosos trofeus.

11 DEL MATI

LLUITA GRECO-ROMANA, encontre entre C. S. CAN CLOS i HALTERAS GIRONA, disputant el II Trofeu Festa Major de Salt, a l'Envelat.

12 DEL MATI

XVII Concurs de Colles Sardanistes - Vàlid Campionat Comarcal en el camp de Futbol del Coma-Cros, amb les Cobles FOMENT DE LA SARDANA i COSTA BRAVA, amb la col.laboració especial de la Diputació de Girona i la fàbrica Coma-Cros.

2/4 DE 5 TARDA

1.ª Trobada Amics del Cavall amb cercavila i desfilada de les Majorettes de Girona, pels carrers de Salt, al carrer Angel Guimerà, entre c/. Picasso i Elisenda de Montcada.

5 DE LA TARDA

Festival Infantil pel Grup LA CAPSA MAGICA, a la Plaça del Veïnat.

5 DE LA TARDA

I Torneig Futbol Juvenil.

5 DE LA TARDA

Nou Sardanes, tres per la Cobla COSTA BRAVA i sis per la Cobla FOMENT DE LA SARDANA, a la Plaça Sant Cugat.

2/4 DE 6 TARDA

Gran Gimkama de Cavalls, Concurs de Salt de Cavall i Concurs d'alta escola de Doma i Monta, actuació de les Majorettes de Girona, a la pista preparada davant l'Institut Salvador Espriu.

7 DE LA TARDA

Gran Ball a l'Envelat, amb l'actuació de les Orquestres SALSETA DEL POBLE SEC i COSTA BRAVA, i actuació de l'extraordinari humorista RAMON.

10 DEL VESPRE

Vuit Sardanes, dues per la Cobla COSTA BRAVA i sis per la Cobla FOMENT DE LA SARDANA, a la Plaça del Veïnat.

11 DEL VESPRE

Gran Ball de Sant Jaume, amb l'actuació de les Orquestres SALSETA DEL POBLE SEC i COSTA BRAVA, i nova actuació de l'extraordinari humorista RAMON, a l'Envelat.

Dissabte, dia 26 de juliol

11 DEL MATI

Festival Infantil patrocinat per «La Caixa» amb actuació dels Extraordinaris Pallasos Los Martini, el malabarista Casorlini, Urquia, l'amic dels nens i l'il·lusionista internacional XEVI.

5 DE LA TARDA

I Torneig Futbol Juvenil.

6 DE LA TARDA

1.ª FESTA DE LA SARDANA A SALT, organitzada pel «Grup Sardanes a Salt» en homenatge al compositor saltenc Roca Delpèch, dotze Sardanes per les Cobles CIUTAT DE GIRONA i MONTGRINS, a la Plaça de la Llibertat.

6 DE LA TARDA

2.ª Sessió de Partides Simultànies d'Escacs, per a joves de 10 a 16 anys, a càrrec d'un renomnat jugador, davant l'Ajuntament, en el Passeig.

7 DE LA TARDA

Festival Canción Andaluza, organitzat pel CENTRO DE ANDALUCIA de SALT, amb actuació d'afeccionat i dels Hermanos CAÑIZARES i GRUPO AMIGOS DE SEVILLA, a l'Envelat.

10 DEL VESPRE

Continuació de la 1.ª FESTA DE LA SARDANA A SALT, amb vuit Sardanes, per les Cobles MONTGRINS i CIUTAT DE GIRONA, a la Plaça de la Llibertat.

11 DEL VESPRE

Gran Revetlla amb actuació de la famosa orquestra MONTGRINS i el Conjunt DEKAROS, a l'Envelat.

Diumenge, dia 27 de juliol

7 DEL MATI

II MARXA POPULAR DE SALT, sortida de la Zona Esportiva.

9 DEL MATI

VI Campionat de Partides Ràpides d'Escacs, entre els jugadors del Club Escacs Salt, al Bar Ros.

10 DEL MATI

HALTEROFILIA - II Trofeu Festa Major de Salt, a l'Envelat.

12 DEL MATI

Concert de Música Catalana per l'Orquestra MARINA, a l'auditori de Les Bernardes.

12 DEL MATI

HALTEROFILIA encontre entre els equips absoluts U.D.E.A. de Vitoria i SANT JOSEP de Girona, a l'Envelat.

5 DE LA TARDA

Nou Sardanes, tres per la Cobla MARINA i sis per la PRINCIPAL D'OLOI, a la Plaça Gaudí.

6 DE LA TARDA

Partit de Festa Major.

7 DE LA TARDA

Selecte Ball per l'Orquestra MARINA i actuació del Conjunt de màxima actualitat CIMARRON, a l'Envelat.

2/4 DE 10 VESPRE

Cantada d'Havaneres pel Grup ROSES CANTA, patrocinada per la CAIXA D'ESTALVIS PROVINCIAL, a la Plaça 11 de Setembre.

10 DEL VESPRE

Vuit Sardanes, dues per la Cobla MARINA i sis per la PRINCIPAL D'OLOT, a la Plaça del Veïnat.

11 DEL VESPRE

Animat Ball Fi de Festa, amb l'Orquestra MARINA i nova actuació de l'extraordinari Conjunt CIMARRON.

Dilluns, dia 28 de juliol

2/4 DE 6 TARDA

FEIXINA al Pla de l'Estacada de Montfullà, amb jocs per la mainada i actuació de l'animador XESCO BOIX.

2/4 D'11 VESPRE

SENSACIONAL ESPECTACLE FI DE FESTA, amb l'actuació de MARY SANTPERE - JOAN CAPRI - Josep Casas, cantant de música Catalana - Pola Cunard, sensacional Vedette - Kric-Krac, humoristes - London Show, ballet internacional.

L'espectacle serà presentat per Ricard ARDEVOL.

(Venda d'entrades en les guixetes de l'Envelat durant les sessions de Ball i dues hores abans de començar l'espectacle).

NOTES

Del 20 al 28 de Juliol a la Sala d'Exposicions de la Biblioteca Municipal MOSTRA DE FOTOGRAFIA CONTEMPORANIA GIRONINA, organitzada pel Taller Fotogràfic DESALT, inauguració el dia 20 a la 1 del matí, visites matins d'11 a 1 i tardes de 5 a 8.

Del 24 al 26 de Juliol, de 7 a 9 del vespre, EXPOSICIO DE TREBALLS de BELLES ARTS, a l'Escola Municipal de Belles Arts.

Del 22 al 27 de Juliol, al CENTRO DE ANDALUCIA DE SALT, s'organitzen diferents actes que s'especifican en programes a part, destacant: Charla-Coloquio por el Licenciado en Lengua y Literatura Sr. Fernando Mira, sobre «La Problemática de la Lengua Andaluza».

El nostre Casal i les seves activitats

Quan la calor ja és forta i pels voltants de la nostra Festa Major, surt any darrera any aquest programa socio-cultural, que la Junta i el Casal preparen per a la informació dels seus socis i simpatitzants.

La seva confecció és fruit d'uns infatigables col.laboradors, persones que estimen i aprecien aquest Casal de Jubilats. Tots, dins la seva secció o dins la seva especialitat, són els que fan possible que aquests sis anys que portem de rodatge hagin servit per omplir un buit que hi havia, periodísticament parlant, a Salt. Gent que, amb els seus articles sobre l'esport, la ciència, la cultura, la història i la informació en general, fan la història del nostre poble, uns fets importants que queden escrits, perquè no sols quedin a la memòria, i així ho puguin recordar els nostres fills i néts, la història dels seus avantpassats, història que, al cap i a la fi és la seva pròpia història.

Sens dubte, una de les activitats que el Casal duu a terme és la confecció d'aquest programa informatiu de la Festa Major, i aprofitem l'ocasió per felicitar tots els col.laboradors, redactors i empreses comercials per la seva desinteressada aportació a la confecció de l'esmentat programa.

Una altra és la tradicional festa de Sant Esteve, en la qual el Casal honra tots els seus socis i simpatitzants, amb un senzill i tradicional aperitiu, que té lloc dintre de les seves instal.lacions, així com tots aquells que ens volen acompanyar, cosa que fa possible la germanor de tots els socis, petits i grans.

Per l'agost passat va tenir lloc la segona cantada d'havaneres a càrrec del grup gironí TERRA ENDINS, que va fer omplir de gom a gom les instal.lacions. No cal dir que les havaneres desperten l'entusiasme per aquesta música marínera i tradicional a les nostres Costes, i que, quan n'hi ha per aquí fa que no ens les perdem. El seu èxit ens fa tenir en compte l'afecció que hi ha aquí a Salt a les havaneres.

Dins les JORNADES DE SALUT SALTENQUES, en les quals el Casal va prendre part directa, les seves instal.lacions foren protagonistes de dues im-

GAS GAS

IMPORTADOR PARA ESPAÑA

Hernán Cortes, 121

☎ 20 92 95

S A L T - GIRONA

DISTRIBUIDOR OFICIAL
PARA GIRONA:

Carrosseries

Pirineus

Ctra. Girona - Anglès
Afores SALT, s/n.

GIRONA

Telèfon 20 69 38
Apartat 278

portants xerrades, una el 25 de gener i l'altre l'u de febrer, sobre els temes «ancianitat i tercera edat» i «el temps de lleure del nen, el jove, l'adult i el jubilat a Salt», conferències a càrrec d'en Francesc Rexac i Quim Trias. La realitat és que no varen tenir l'èxit que se n'esperava.

Un èxit important de participació va ésser el concurs de murals que organitzà aquest Casal per a tots els nens i nenes dels col·legis de Salt. Cada col·legi escollí els seus finalistes, un total de quaranta-nou, set dels quals havien de decorar el nostre estatge. Uns artistes Saltencs de gran categoria varen escollir els que actualment són pintats a la paret. La participació, el treball d'equip i el bon gust eren les notes dominants que, juntament amb els colors de pintura plàstica, feien que el dia de Sant Josep fos una veritable festa infantil. Dibuix i pintura senzilla i tendra d'aquesta mainada de Salt que voldríem veure més sovint per les parets.

El vint-i-tres de març passat va tenir lloc l'esperada inauguració de l'ampliació del nostre Casal. Un dia assolellat i una important participació de gent a la festa van fer que tot allò que era programat anés bé per a tothom. Els actes foren els següents: una audició de sardanes per la cobla Maxim's. Unes taules de gimnàstica rítmica a càrrec de les alumnes del col·legi Doctor Sobrequés, de Bescanó, dirigides per la professora de gimnàstica Sta. Maria Anglada, Soci del Casal, que, per cert, va despertar una forta expectació en el públic. A la nova sala d'actes es féu entrega, per part de la Junta i d'unes Sres. allà presents, dels premis als 49 finalistes del concurs de dibuix, els quals encara estan exposats en aquesta nova sala d'actes. Per part del Sr. Rector, Mossèn Lluís Caritg, es féu la benedicció d'aquests nous locals, que consten d'una secretaria per al Club Petanca Salt, una altra per al Centre Excursionista Saltenc, i una altra per al consell de redacció de la Farga, així com d'una terrassa i una sala d'actes i serveis. A la tarda, es van oferir a tota la mainada unes projeccions de cinema infantil i l'esperada xocolatada amb galetes, que féu que tots ho passessin bé.

Aquests i altres actes que ja exposaran les seves respectives entitats, són senzillament el que s'ha dut a terme en un any dins aquest Casal de Jubilats, que acull a més de set-cents socis i que tanca una dècada i enceta una altra que esperem que sigui, si cap, millor que la passada, ja que el Casal té gent disposada a fer moltes i importants coses, per seguir essent una de les primeres entitats del poble.

Calçats

ferrer

Major de Salt, 62

☎ 20 27 70 - 21 06 95

SALT - GIRONA

PASSEU PER
ART I MANYA
...TENEN CADA COSA!!

Transportes

Dalmau

Servicio: GERONA - BARCELONA

Centro de llegada:

Torras i Bages, 8 - SALT

PARTICULAR:

Lope de Vega, 14 - ☎ 21 35 51

GIRONA

Centros recogidas en Barcelona:

Central Nápoles

C/. Almogàvares, 22 ☎ 309 95 17

Central Vilanova 16

Avda. Vilanova, 16 - ☎ 309 93 83

Central Pallars

C/. Pallars, 129 - ☎ 309 18 24

Central Cuenca

C/. Pedro IV, 43

GESTORIA ADMINISTRATIVA
COLEGIADA

ALBERT

ESCUELA CONDUCTORES

SEGUROS

c. Llers, 3 - Tel. 50 08 65

FIGUERAS

CANTADA D'HAVANERES AL PATI DEL CASAL

**TODA UNA VIDA DE TRABAJO CONCEDE
A SUS AHORROS UNA NUEVA CATEGORIA**

...nuestro servicio

CADES BANK 65

**A partir de los 65 años, puede acogerse a
esta modalidad de ahorro a plazo.**

Traiga consigo su carnet de...

. Pensionista

. Jubilado (a)

. D.N.I.

o Justificante de su edad

**Todas nuestras oficinas estan dispuestas
a prestarle este especial servicio.**

**BANCO CATALAN
DE DESARROLLO**

A.B.E. 52272

En GIRONA: Prolongación Avda. Jaime I, s/n. - Tel. 20 72 00

PINTADA DE MURALS PELS ALUMNES DELS COL·LEGIS DEL POBLE

Sta. Maria, 23 - Tel. 20 97 62

GIRONA

Autocares Pujadas

Passeig d'Olot, 158 - Tel. 20 32 43 SALT - Girona

Autocares Serra

Sta. Maria, 23 - Tel. 20 40 79 GIRONA

Autocares Olivet

C. Nord, 156 - Tel. 57 05 93 BANYOLES

CRESA

ASEGURADORA IBERICA

Nuevas ideas en seguros

AGENCIA EN SALT:

Joaquín Rosa Roca

C/. San Román, 28 - Teléfono 20 11 15

TAULA DE GIMNASTICA A CARREC DELS ALUMNES DEL COL·LEGI
DR. SCBREQUES DE BESCANO

Dinitrol®

TRATAMIENTO ANTICORROSIVO
SUECO PARA CARROCERIAS
AUTOMOVILES EN GIRONA

ROBERTO VIDAL HORTA
SERVICIO COMPLETO DE REPARACION DEL AUTOMOVIL
Mecánica - Planchistería - Pintura - Electricidad - Neumáticos - Tapicería
GRUA REMOLQUE

Garage Internacional

Ctra. Girona-Anglés (Afueras Salt)
Tel. 20 99 08 - 20 99 12 - S A L T

INAUGURACIO DE L'AMPLIACIO DE L'ESTATGE DEL CASAL

Lluís Dilmé

CONSTRUCTOR D'OBRES

c. Xavier Montsalvatge, 5 (Grup S. Cugat) - Tel. 20 09 08 - SALT

Motos
Catalunya

PERE TEIXIDOR

Venda i reparació motocicletes Montesa - Ducson
Derbi - Honda - Gimson - Ducati - Vespino - Peugeot

Carrer Major de Salt, 307 - ☎ 20 93 67

S A L T - GIRONA

Unes reflexions del Doctor Estela

La revista «Quaderns de Pastoral» acaba de publicar les reflexions que el doctor Damià Estela i Molinet (1904-1979) escriví durant els primers dies de la guerra civil. Un testimoniatge diferent en la literatura religiosa d'aquells dies tràgics per a l'Església, que destaca per la seva serenitat i lucidesa. Us en recomanem la lectura sencera, i com a mostra us n'oferim ací un petit fragment. Cal recordar que el doctor Estela fou, a part de canonge de la Catedral i rector del Seminari, responsable de la parròquia de Salt després de la guerra.

Beneficis, capítols, capellanies, tenen utilitat manifesta?.

He d'ésser objectiu fins a la crueta. El nivell de vida dels eclesiàstics, d'un temps ençà, no era esplèndid ni molt menys; però hi havia un cert luxe d'additaments en l'organització que feien mal als ulls dels profans i resultaven desproporcionats a la situació real de l'Església; sobretot, perquè

Tallers

ANGLADA

Pedres - Marbres - Granits

SOCI DEL CASAL DEL JUBILAT

Caputxins, s/n. (Les Pedreres) - Tel. 20 60 98

GIRONA

CONFITERIA i PASTISSERIA

Margenat

Especialitat en Gelats

C/. Abad Oliva, 10 (Plaça Veïnat)

Telèfon 20 06 79

S A L T (Veïnat)

la seva eficiència era força minsa. No em refereixo pas a les institucions d'apostolat, de cultura religiosa, de perfeccionament segons els consells evangèlics. Més n'haguéssim tingudes d'institucions semblants, per bé que un reorganització per augmentar-ne l'eficàcia no hauria pas estat inútil. Moltes d'elles patien d'anquilosi i d'excés de centralització.

Al que vaig és a les institucions com la de beneficis, de capítols, de capellanies, que menaven a concentrar eclesiàstics i més eclesiàstics en els centres de població sense una utilitat manifesta, almenys que correspongués a la impressió que es produïa externament. Posem-nos en el cas dels profans —i també ens hi hem de posar per valorar l'efecte social d'aquests fenòmens— i diguem-nos si no era desorientadora la vista de tants clergues sense ocupació determinada. I observo que poques coses hi ha tan revoltants, sobretot en un temps com el d'avui, en què és proclama a tots els vents la necessitat de la cooperació social, com la sospita de parasitisme un nucli de la societat.

Que això fa fortor de socialisme? De cap manera. En fari si afirmés que l'ocupació dels eclesiàstics hauria d'ésser d'ordre productiu material. Ni és que menystingui l'ocupació divina del sacerdoti pel sacrifici i l'oració, perquè essent altíssima i raó suficient de l'ordenació sacerdotal, en general, no ha de justificar la vida excessivament plàcida d'alguns sacerdots. Tampoc no crec que sigui un justificant la tasca oculta que exigeix l'administració de l'Església i la direcció de les ànimes. Amb més activitat, podria fer-se tot reduint el personal encarregat d'aquestes tasques.

Que tot això és contrari a la legislació de l'Església? No crec que per part de l'alta direcció eclesiàstica hom hagués trobat una dificultat insuperable per a una reorganització cridada a una eficàcia major en les circumstàncies concretes de la nostra terra.

Bé, aquesta profusió, no pas de personal, sinó de personal no veritablement ocupat en tasques apostòliques, repercutia en la vida parroquial, per un motiu que un hauria dit benefactor, i era, en realitat, contraproduent. Em refereixo al desig de complaure la gent facilitant-los el compliment dels deures religiosos, en disposar d'un personal abundant a les parròquies grans que no tenia feina sinó els dies de festa. El poble creient ho volia; però, al capdavant, això portava a una comoditat que no era necessària i més aviat engorronia els fidels mateixos, que anaven a missa els diumenges i amb un quartet i mig, sense sentir cus...

Damià Estela

BOBINAJES
REPARACIONES ELECTRICAS
REPARACION DE
MAQUINAS PORTATILES

A.Soler

Rafael Masó, 1 - ☎ 20 06 62
SALT - Girona

Juan Vilanova, 6, 2º, 1.ª
☎ 44 02 04 BESCANO

Bar Ideal

C/. Major de Salt, 52
☎ 20 01 47
S A L T - GIRONA

ESPECIALIDADES
CARBONICAS

Rosa Costa

C/. Torras y Bages, 35
☎ 20 63 81 SALT - Girona

Angel Guimerà, 78 SALT - Girona

El Seny

Feia molt temps que burinava el meu cervell la manera d'entendre aquesta paraula que moltes vegades defineix una forma de ser catalana: el SENY.

Fins avui hem anat transmetent aquesta forma de vida, aquesta manera de ser, de pares a fills, aquí, a la nostra terra, i, malgrat els alts i baixos soferts pel nostre poble, no podem queixar-nos quan és l'hora de valorar l'home català en ell mateix.

Fins avui els nostres petits, els nostres plançons s'han emmirallat en els majors, i han vist el seu obrar, i han copsat instintivament, quasi podríem dir sense adonar-se'n, aquesta manera de ser que ens dona el distintiu de catalans. Fins ara els nostres petits pujaven i es feien grans dins un context que els marcava per tota la vida. Una forma de vida, una manera de ser que feia que el **català** individu o el **català** en societat fos cotitzat arreu del món.

I el **català** ha estat cotitzat i el **català** ha donat resultat i el **català** ha estat aquella persona en la qual s'hi ha tingut confiança i que no ha defugit cap sacrifici. I si alguna vegada hem estat arrabassats i no hem complert amb la missió que tenim encomanada per aquesta manera de ser tan nostra, hauríem d'atribuir-ho a aquest seny, que comporta mesura i que ens ha fet aguantar al veure que no podíem assolir el nostre pensar, el nostre ideal, el nostre moviment de futur.

Vicens i Vives, malaguanyat historiador, que tocava molt de peus a terra en totes les seves afirmacions i apartant-se una mica de les visions filosòfiques de Ferrer i Mora, ens diu que el **seny** l'hem adquirit a través de la possessió d'una terra aspra i de la perfecció de l'eina en el treball. És el fruit d'una experiència transmesa d'hereu a hereu en la difícil conquesta de la riquesa, sobretot en els dos segles últims, quan ens redreçàrem amb un esforç titànic, de la nostra misèria física i espiritual. Vicens i Vives no es deixa arravatar per l'enlairament d'aquest mot i ell mateix diu que, planyent-se, s'ha d'esllavissar cap a una definició menys falaguera del seny de la que s'acostuma. Segons ell mateix, el seny és la reducció de la realitat de la vida als nostres interessos immediats; és pamar la terra abans de trepitjar-la;

talleres

PERY
Plaquettes

Construcción de:
Matrices - Moldes - Troquelados
Inyección plásticos

Dr. Castany, 7, 9 y 13

Dr. Castany, s/n. - ☎ 20 26 69 y 21 44 00

SALT - Girona

**CONSTRUÏM
I VENEM
PISOS
BEN FETS!**

ARFIXSA

Menéndez i Pelayo, 20
Tel. 20 83 66 SALT - Girona

és abstenir-se d'aprofitar les ocasions favorables per la temença d'allargar més el braç que la màniga; és aquell repetir que no es pot dir blat que no sigui segat, garbellat i al sac. Per això el seny no dona moltes vegades una lògica d'acord amb el món real, sinó una tendència al compromís amb perill de derivar cap al conformisme. Retenim les nostres emocions per no comprometre la pau i la prosperitat. «No t'hi emboliquis» sembla ser la divisa del seny davant de qualsevol conjuntura vital. I, per no embolicar-nos, ens complaem en una insociabilitat aparent, esquerpa i sorruda, mentre, casa endins conreem el jardí dels refinaments més insospitats.

Per aquest camí anem a parar a una relació directa entre el seny i la sensualitat. Ens plauen el món, la vida que fem en aquest món, el nostre paisatge humà i mediterrani, els colors del cel i la bona taula. Assaborim el nostre petit terror amb tots els cinc sentits. La forma, el color, la llum, tot entra dins nostre, amb una aroma deliciosa, que ens emplena de cap a peus.

Ben poca cosa hauríem dit al món si el seny ens hagués oprimat fins a fer-nos esclaus de la sensualitat. Però el seny actuant en funció de l'experiència històrica, el seny que persegueix la claretat i la correcció a través de la mesura provoca el **just capteniment** que és la nostra fórmula d'or. És el seny més la mesura, que assegurin la continuïtat de la terra. En això el català és l'hereu directe de l'home antic. Desitjar que les coses rutllin amb harmonia, sense entrebancs, de manera que tots, petits i grans, tinguin el que els pertoca i, sobretot, que ho sàpiguen. És marxar d'acord amb una realitat precisa, sense fer trontollar la terra amb injustícies, ni travar la vida amb obstacles. Es sentir-se responsable de tot el que s'ha esdevingut, comprendre-ho, refermar les amistats i evitar els odis. El **just capteniment** ha donat dies de glòria a Catalunya perquè la seva història ha estat pastada amb molts jornals de suor i no amb quatre efemèrides de sang.

«Seny més la mesura assegurin la continuïtat de la terra». Aquesta fórmula d'or que tan bé ens descobreix el nostre estimat Vicens i Vives sembla que ara, l'últim terç del segle XX se'ns anirà en orri, la perdrem i no serem capaços de refermar-la de nou.

Aconseguirem redreçar-nos? Tindrem la força necessària per no ser absorbits pels diferents pobles que han vingut a casa nostra? Quan érem majoria catalana, els que venien quedaven immersos en aquesta xarxa de bonhomia, seny, mesura, prudència i capteniment català. Ara, en aquests moments de «babel» que estem vivint sembla que solament un miracle pot aconseguir el redreçament. I aquest redreçament ha d'anar acompanyat del treball i la responsabilitat i l'esforç i el silenci.

Hem de donar exemple de jornals de suor, de mesura i de **seny**. Aquestes són les armes per sobreviure un bon català.

Josep M.º Casadevall i Carreras
1 de Juliol de 1.980

Sanyo

Amb nosaltres cap el progrés

Delegació - Servei Tècnic:

Major de Salt, 383 - Tel. 21 36 08

G I R O N A

CONSTRUCCIONES METALICAS RIERA, S. A.

Talleres en: Montfullá - Tel. 44 03 07 de Bescanó

C. Major de Salt, 308 - Tel. 20 41 17 - SALT - Girona

Del Salt d'ahir i del «Footing» d'avui

Els meus records de Salt es remonten a vint-i-cinc anys enrera. Quin canvi el sofert pel nostre poble en aquest espai de temps! D'aquells dies dels meus primers contactes amb Salt en guardo records vivissims. I cada un d'aquests records del passat contrasta rabiosament amb la realitat d'avui: Aquell Salt apacible i casolà on tothom coneixia tothom, s'ha convertit en aquesta mena de ciutat-dormitori despersonalitzada, on ningú no coneix ningú. Aquells camps i hortes curosament conreats, on hi creixien les tomateres, el blat de moro, les mongeteres... on hi rossejava el blat i la civada han estat substituïts per espanzosos edificis i gratacels inhumans. Costums ancestrals s'han perdut definitivament en tan curt espai de temps:

Recordeu els capvespres d'estiu? La gent treia les cadires al carrer i tothom sortia a prendre la fresca. Era una tertúlia quotidiana a l'aire lliure; els veïns s'aplegaven i xerraven. Tot allò que passava o deixava de passar al poble i als seus habitants, era transmès de boca en boca i comentat; cadascú hi deia la seva.

Més tard sortien amb el plat i sopaven allà mateix, asseguts a la cadira baixa de valca, profitant la frescor del vespre, al carrer acabat de regar.

Aquest és un dels meus primers records del Salt d'ahir: La flaire de la terra regada, barrejada amb el remoreig de les converses, trencades solament per saludar al pagès que torna de la feina amb el carro, o pel crit adreçat a algun vailet entremaliat.

Ambient de poble, costums antiquíssims, servats intactes durant generacions i generacions, i desapareguts per sempre, desterrats, de sobte, en nom de la vida moderna. Records d'un Salt entranyable que ja no ha de tornar.

* * *

Altres records, pel contrari, es refereixen a fets que no tan sols no han desaparegut, sinó que han proliferat.

Recordo perfectament, per exemple, les obres de construcció —sobre els camps entre el carrer Esteve Vila i el camp de futbol— dels primers blocs de pisos que es van aixecar a Salt: El grup Verge Maria, predecessors del caos urbanístic del Salt d'avui. Aquests pisos es van començar a construir fa vint-i-dos anys si fà o no fà.

Abans d'això, al carrer Esteve Vila només hi havia cases al costat dret. A l'altra banda tot eren camps. I pallers. I més enllà el camp de futbol.

I en aquest escenari saltenc recordo haver vist —fa vint-i-cinc anys!— el primer practicant de «footing»: Era en Josep M.ª Barceló, avui metge de Salt. El veia de bon matí, travessant el camí dels pallers fins el camp de futbol; hi donava voltes corrent i feia exercicis gimnàstics. Els seus veïns del carrer

frigoríficos del ter
S. a.

MATADERO GENERAL FRIGORIFICO

SALA DE DESPIECE M. F. 27

CARNES DE CERDO Y VACUNO MAYOR

REPARTO DIARIO

C/. Major de Salt, 419 - ☎ 20 42 50

G I R O N A

Esteva Vila se'l miraven com una cosa estranya i ho comentaven entre ells en un tó misteriós. Naturalment, vint-i-cinc anys enrera ningú no havia sentit parlar del «footing», ni del «jogging», ni de res que s'hi assemblés.

D'un temps ençà, però, aquestes paraules i llur significat s'han popularitzat i han passat a formar part del nostre vocabulari habitual. I veiem que cada vegada és major el nombre de persones que, en un moment o altre del dia, es posen el xandal i van a córrer a través dels espais lliures que encara ens queden a Salt, sobretot en direcció a Sant Roc i Montfullà. Els veïns ja no se'ls miren estranyats com vint-i-cinc anys enrera ho feien amb Josep M.ª Barceló. Perquè la pràctica del «footing» ja és avui una activitat corrent.

* * *

Si la pràctica de l'esport ha estat des de sempre reconeguda com a font de salut física i mental, avui, degut a les condicions de vida en que ens desenvolupem, l'exercici físic ens és més necessari que mai. La vida sedentària, el cotxe, el no caminar, ens van atrofiant els músculs i tot el cos se'n resent. Cal que compensem d'alguna manera aquesta manca d'activitat física, encara que sigui, només, caminant.

Caminar és un exercici saludable i a l'abast de tothom. Mèdicament està demostrat que qui camina un mínim de tres quilòmetres diaris és com si s'assegures contra l'infart de miocardi i altres afeccions cardíques.

El «footing» és una de les millors formes de fer exercici, de fer esport: Es pot practicar a totes les edats i a l'instant precis que ho desitgi; Es pot córrer molt o a poc a poc, segons les energies o les condicions de cadascú; No cal formar part d'un equip, no hi ha contrincant i no calen instal·lacions complicades; en passejar o en córrer, hom retorna a la Natura: Es fixa en els tons canviants dels camps, en la frescor de l'aire, en la sentor dels sembrats o de l'herba segada.

Per tot això, cada dia són més els qui es decideixen a practicar aquesta activitat esportiva. Els Ajuntaments han d'habilitar o crear espais o circuits de «footing», per tal d'atendre'n la creixent demanda: A Sarrià en van estrenar un fa pocs mesos. A Girona se n'inaugurarà un a La Devesa, molt aviat. I Salt, naturalment, també tindrà dintre de poc el seu circuit de «footing».

El Consell Municipal de Salt, i concretament el seu Conseller d'Esports, acollint una proposta presentada per veïns del poble, està treballant, en coordinació amb l'Ajuntament de Girona, per tal de fer realitat un projecte de circuit natural que, partint de la zona esportiva i finalitzant-hi, ha de tenir un recorregut aproximat de tres quilòmetres, amb tots els senyals i complements adequats.

La zona esportiva de Salt, que amb el pavelló cobert, el nou camp de futbol i altres instal·lacions pròxims a construir-s'hi, comença a ser un complexe important, tindrà amb aquest circuit un al·licient més al servei i a la disposició de tot el poble.

JOSEP CRISTOFOL
del Consell Municipal de Salt
Regidor-delegat d'Esports de
l'Ajuntament de Girona.

◆ CONSTRUCCIONES

Xifra

Menéndez y Pelayo, 36

☎ 20 79 29

S A L T - GIRONA

CABRUJA

Magatzem al major

OBJECTES ESCRIPTORI I
PAPERERIA

VENDA EXCLUSIVAMENT
A DETALLISTES

General Mola, 12

☎ 20 53 50*

GIRONA

● PASTISSERIA

Josep Negrell

C/. Greco, 2 i 4 - ☎ 20 07 58

S A L T - GIRONA

CONSTRUCCIONES
MECANICAS

Bagué

Fabricante de dosificadores
para líquidos

Reparación y conservación de
maquinaria de hostelería

C/. Major de Salt, 6

☎ 20 47 98

S A L T - GIRONA

Per Camins de l'Alta Garrotxa

No pretenc pas amb aquestes ratlles fer un estudi d'aquesta Comarca, això demana que estudiosos del País treballin molt de temps per elaborar el voluminós llibre que, per justícia, cal dedicar-hi. Només vull ajudar, en la mesura en què em sigui possible, a desvetllar l'interès del lector per a conèixer aquesta contrada prepirinca, moltes vegades desconeguda; i, per aquest motiu, sense possibilitat de valoració del que representa en el conjunt de Comarques que constitueixen la Nació Catalana.

Les carreteres que des del Gironès ens porten cap a la Garrotxa, pel seu mal estat i per uns traçats que en prou feines han canviat de quan els vehicles que més les transitaven eren les tartanes, fan d'aquests els més ingrats trajectes que uneixen les Comarques més pròximes. Si em donen a triar la carretera per a arribar-hi, per descomptat que em decantaré a passar per Banyoles, i deixaré per un altre dia la Carretera de la Vergonya, que potser amb els anys s'hi podrà passar sense el perill que representa avui circular-hi.

Situats en aquesta via d'entrada principal i passat ja Banyoles, us recomano amb especial interès d'endinsar-vos per les carreteres que més ens acosten a les muntanyes de l'Alta Garrotxa. L'encreuament que ens portarà al poble de Montagut és un dels camins per a conèixer de prop alguns dels llocs més bonics de la contrada:

SADERNES — On s'acaba la carretera esfaltada, comença una pista en bon estat que permet de fer algun quilòmetre més amb cotxe; però, si teniu ganes de caminar, aparqueu aviat, i seguïu a peu per la pista que voreja la riera de Sant Aniol d'Aguja.

Els engorjats, per on l'aigua, d'un color blau cel transparent, canta la més bella melodia. Els cingles majestuosos i esqueprs, enramats d'aulines arrapades amb desesperat esforç a la roca pelada, contemplin sota seu la profunditat de la gorga, i en la seva immaculada transparència s'emmirallen.

c. Joan Maragall, 93
Tels. 20 52 18 - 21 36 49

GIRONA

Carrer Perú, 7
Tels. 20 95 21 - 48 80 95

SALT

c. Major, 55

Un conegut i qualificat professorat al servei del futur conductor, amb la garantia d'un complet ensenyament

Seguint sempre la riera, i després de travessar-la almenys set vegades, arribarem a Sant Aniol d'Aguja. Val la pena la caminada, la petita vall, enfonsada en el cor de l'Alta Garrotxa, és un racó de pau encerclat de muntanyes, ple de llegendes, de coves, de masies avui deshabitades, del molí fariner, l'església de Sant Aniol, i, una mica més amunt, el Salt del Brull, on la riera es precipita com una gran cua de cavall.

A la banda dreta de la Riera i sobre els cingles que l'encorgen, hi ha dues joies del nostre Art Romànic. Les esglésies de Sant Feliu de Riu i Gitarriu, dominant l'estreta vall, vetllen la pau dels fondals. Amb la seva austeritat de pedra ens donen a entendre que elles son capelles de l'Alta Garrotxa, que n'és la Catedral.

Més amunt, la Vall de Riu ens apareix com trasplantada d'un altre indret, però el Puig de Bassegoça, al fons, vigila dominant; en certa manera, n'és sentinella; de l'Alt Empordà a l'Alta Garrotxa, barra el pas, repartint les seves aigües entre la Muga i el Llierca.

Talaixà, a la banda esquerra del Riu, ens queda encimbrollat sobre les dues Valls més belles. Camins de carboners són els únics que ens porten en aquest poblet gairebé abandonat, ja que només el pastor i el seu remat d'ovelles resten avui en l'única casa habitada.

Sota Talaixà, el poble d'OIX és l'entrada per carretera asfaltada que més ens acosta al bell mig de la Comarca. Des de sota Castellfollit de la Roca, surt aquesta carretera, i abans de començar l'última baixada cap a Oix, trobem a mà dreta el trencant que ens portarà a SANTA BARBARA DE PRUNERES. Una pista en bon estat ens permetrà d'arribar fins a la masia de La Sala amb cotxe, sota mateix del turó on hi ha l'església Romànica de Santa Bàrbara, un magnífic mirador del paisatge Garrotxí.

En el mateix punt on hem agafat la carretera de Santa Bàrbara, però a mà esquerra, surt també una altra pista, en no tan bon estat, que ens portarà a Sant Martí de Toralles. Una altra església romànica, situada en un paisatge com fet a mida d'aquest art del poble senzill dels segles XI al XII. Sota el Mont Petit i davant el Montmajor, Toralles ens predisposa per a la visita obligada a una altra Vall, la Vall del Bac.

Però, de moment, baixem cap a Oix. Tan sols per la seva església romànica i la pica baptismal que s'hi guarda, ja se'n pot recomanar la visita. Des d'Oix, hi ha moltes sortides per a fer a peu; no sabria dir-vos quina ha de ser la

Tintoreria

Ragolta

Tel. 20 45 43
SALT

**CONFECCIO
MERCERIA
TINTORERIA
PERFUMS**

Can Ragolta

Sant Narcís, 77 - Tel. 20 61 01

GIRONA

SANT VALENTI DE TORALLES - Foto de l'autor

LA VALL D'ORMOIER - Foto de l'autor

ESTABLECIMIENTOS

HIPER

P IO XII

SALT

FIGUERAS

ANGLES

primera, si el Cim de Bestracà o la Vall d'Ormoier, però el Santuari de la Mare de Déu d'Escales és visita obligada per als qui vulguin fruit i conèixer aquest tros de terra «aspra i de mala petja», que vol dir Garrotxa.

No seria just parlar d'aquestes contrades sense fer esment d'un poble que en altre temps era l'orgull dels seus habitants, i avui el trobem completament abandonat. El seu nom ja porta al nostre pensament la tristor d'uns paratges que, si no vigilem, l'especulació els destruirà. Em refereixo a la VALL DEL BAC.

Aquesta vall havia estat un petit món a part a la resta de la Comarca. Les seves esglésies i masies, per si soles, ja bé valen una visita. Sant Miquel de la Torra, Sant Andreu de Porreres i la gran masia de Llongarriu, amb la seva capella voltada de xiprers, són una mostra del que fou anys enrera aquesta vall.

De difícil accés per als vehicles de turisme, la vall té dues entrades. Pel Nord, surt una carretera de muntanya de Santa Pau de Segúries, amb més bon camí que no pas per l'entrada del Sud, on trobem el difícil pas del Coll de Carrera poc abans d'arribar a la vall. Aquesta segona pista surt de la carretera que va de Castellfollit a Oix, a uns dos quilòmetres de l'encreuament.

Baget, amb la seva església romànica i la coneguda Majestat, guardada com un tresor pels habitants del poble, serà el darrer indret on aquesta vegada arribem, si voleu acompanyar-me. Una pista estreta però en molt bon estat actualment, arrenca de la carretera que va de Camprodon a Coll d'Ares, i, després d'una dotzena de quilòmetres, esn trobarem davant un poblet de pessebre, com si el temps s'hagués aturat sobre aquells carrerons estrets, i el pont ferreny i segur, desafiant el pas dels anys, no deixarà passar mai els cotxes per sobre seu.

Em sap greu deixar ja aquests camins, voldria acompanyar-vos de tornada per altres camins més bells encara, i em vénen a la memòria altres llocs i contrades, esglesioles i masies, cims i valls, fonts abundoses i rierols cantaires, prats verds estampats de carolines boscos de faig a l'obaga, l'alzina al sovell, els roures centenaris, el castanyer cremat pel llamp, i els pollancre de la vall.

Però, tal com us deia en començar el camí, em sentiré joiós si aquests pcbres mots meus us fan venir set d'aquelles fonts que trobem ran de camí.

Tenim un paradís per conservar, per a gaudir de la seva aspra bellesa, i és ben a prop. Que tingueu bon viatge, però primer una bona Festa Major, que després ja ens lleurà de fer la «Feixina».

JAUME BOSCH I TERMES

JUNY DEL 1.980

Ha Artística sa

MARCS i MOTLLURES

BOTIGA:

Passeig Marquès de Camps, 2
☎ 20 66 29

FABRICA:

Major de Salt, 301 - ☎ 20 05 89
S A L T - Girona

JOSEP
CASAS

FUSTERIA
EBENISTERIA
DECORACIO

Passeig d'Olot, 220
☎ 20 79 14

SALT
GIRONA

GESTORIA
ADMINISTRATIVA

Canigó

LES ASSURANCES
NATIONALES

SEGUROS DIVERSOS
SUBDIRECCION

Avda. Jaime I, 82
Juan Maragall, 12, 2.ª planta
☎ 20 60 50 (3 línies)
G I R O N A

Drogueria
Gispert

Ramon Sambola, 2
Tel. 21 15 17
S A L T

Secció del Petanquista del mes

Aquesta secció i entrevista va ser feta el mes de FEBRER esperant tenir l'aprovació per a ser publicada a la FARGA, cosa que fins ara no ha sigut possible. Per tant, dono les gràcies al butlletí anyal del CASAL, per fer possible la publicació del que jo creia que seria el naixement d'una nova secció. GRACIES

Com a naixement d'aquesta secció, vull donar les gràcies a tots els que han fet possible que jo em pugui expressar, per mediació de la FARGA, a tots vosaltres, socis del casal de jubilats, socis del club petanca SALT i altres seccions del Casal.

En primer lloc, la meua intenció és presentar-vos cada mes un jugador del club petanca SALT, del qual explicarem, allò que ha sigut la seva trajectòria com a petanquista, les seves inquietuds, què és el que encara espera de la petanca i diverses coses més, que anirem desglossant. Vull aclarir que les dones també entraran en aquesta secció.

En primer lloc us vull presentar un petanquista que, per la seva joventut, crec que és un dels que han deixat més alt el pavelló del C. P. SALT; em refereixo a en Julià Gómez, més conegut per a tots nosaltres per en Juli.

Julià Gómez Teixidor, nat el 13 del 2 de 1959, fill d'un maquinista de la R.E.N.F.E. Per la seva joventut té ja un historial digne de ressaltar, del qual, com que és molt extens, direm el més important. Fou campió provincial de l'any 1978, individualment, per dobles i per tripletes. 3.er lloc en els campionats d'Espanya, celebrat a Sevilla. Campió provincial individual i per tripletes de l'any 1979 a 1.ª categoria, essent aquest any el 1.er que s'ha celebrat aquesta categoria en aquesta província. 17.º lloc en els campionats d'Espanya celebrats a Benidorm, d'un total de 32 equips, i molts de concursos provincials. Es podria dir que, allà on prenía part, era un digne aspirant a la victòria. FIGUERES, BRE-

Agència Girona

MATADERO
FRIGORIFICO N.º 93

Fripol

Cno. Viejo Vilablareix, s/n.
☎ 20 46 67
S A L T - GIRONA

TALLERES MECANICOS

Sotor, S. A.

Cno. Antigo de Vilablareix,
☎ 21 44 11
S A L T - GIRONA

Calçats

d'sintus

és moda

Major de Salt, 208
☎ 21 33 76

S A L T

DA, SANT HILARI, MONTILIBI, CAMPDEVANOL, H. SABAT, CASSA, GE. i EG. i SALT ens ho podrien reafirmar.

Té un gran caràcter i és normalment molt amable, estudia carrera ENGINYERIA TECNICA INDUSTRIAL ELECTRONICA, i està en el 5è. curs; actualment també és secretari del C. P. SALT i per tot això li pregunto:

— Juli, recordes el 1.er torneig que vares guanyar i quina tripleta feies?

— *Sí, per la festa major de Salt de l'any 1974 i érem A. ROSES, P. QUINTANA i jo.*

— Jo crec que ja la sé, però digue'm: quan eres juvenil, quins eren els teus rivals més forts?

— *GONZALEZ (GIGI), MUÑOZ i MONTILLA.*

— Diuen que tu ets el millor tirador, ho creus així?

— *Es molt relatiu, si m'entrenés com abans potser sí.*

— Digue'm, segons tu, qui són els tres millors tiradors del C. P. SALT?

— *SILVERI, P. QUINTANA i el fill d'en SILVERI, o sigui en FERNANDO.*

— Digue'm també, segons tu, quins són els tres millors arrimadors.

— *M. ROS, J. HIDALGO i A. PERUGA.*

(li dic, escolta, no m'has de donar coba, i em diu, no, no, és perquè és la veritat).

— Digue'm també ara, els tres segons arrimadors millors segons tu?.

— *P. QUINTANA, J. MARTIN i LL. MATEU.*

— Per a tu, quina tripleta ideal formaries?

— *P. QUINTANA, J. HIDALGO i jo.*

— Com a petanquista, quina ha sigut la millor alegria que has tingut?

— *La de quedar en 3.er lloc en els campionats d'Espanya a Sevilla.*

— Com a petanquista, on t'agradaria arribar?

— *M'agradaria poder arribar a les semifinals dels campionats d'Espanya de 1.ª categoria.*

— La màxima il·lusió de la teva vida?

— *Aconseguir doctorar-me en Enginyeria.*

— Juli, digue'm uns quants companys teus?

Agència
Girona

MATADERO
FRIGORIFICO N.º 93

Fripol

Cno. Viejo Vilablareix, s/n.
☎ 20 46 67
S A L T - GIRONA

TALLERES MECANICOS

Sotor, S. A.

Cno. Antigo de Vilablareix,
☎ 21 44 11
S A L T - GIRONA

Calçats

d'sintus

és moda

Major de Salt, 208
☎ 21 33 76

S A L T

DA, SANT HILARI, MONTILIBI, CAMPDEVANOL, H. SABAT, CASSA, GE. i EG. i SALT ens ho podrien reafirmar.

Té un gran caràcter i és normalment molt amable, estudia carrera ENGINYERIA TECNICA INDUSTRIAL ELECTRONICA, i està en el 5è. curs; actualment també és secretari del C. P. SALT i per tot això li pregunto:

— Juli, recordes el 1.er torneig que vares guanyar i quina tripleta feies?

— *Sí, per la festa major de Salt de l'any 1974 i érem A. ROSES, P. QUINTANA i jo.*

— Jo crec que ja la sé, però digue'm: quan eres juvenil, quins eren els teus rivals més forts?

— *GONZALEZ (GIGI), MUÑOZ i MONTILLA.*

— Diuen que tu ets el millor tirador, ho creus així?

— *Es molt relatiu, si m'entrenés com abans potser sí.*

— Digue'm, segons tu, qui són els tres millors tiradors del C. P. SALT?

— *SILVERI, P. QUINTANA i el fill d'en SILVERI, o sigui en FERNANDO.*

— Digue'm també, segons tu, quins són els tres millors arrimadors.

— *M. ROS, J. HIDALGO i A. PERUGA.*

(li dic, escolta, no m'has de donar coba, i em diu, no, no, és perquè és la veritat).

— Digue'm també ara, els tres segons arrimadors millors segons tu?.

— *P. QUINTANA, J. MARTIN i LL. MATEU.*

— Per a tu, quina tripleta ideal formaries?

— *P. QUINTANA, J. HIDALGO i jo.*

— Com a petanquista, quina ha sigut la millor alegria que has tingut?

— *La de quedar en 3.er lloc en els campionats d'Espanya a Sevilla.*

— Com a petanquista, on t'agradaria arribar?

— *M'agradaria poder arribar a les semifinals dels campionats d'Espanya de 1.ª categoria.*

— La màxima il·lusió de la teva vida?

— *Aconseguir doctorar-me en Enginyeria.*

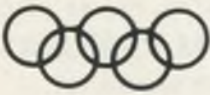
— Juli, digue'm uns quants companys teus?

DISTRIBUÏDOR OFICIAL

subministres
catalunya, s. l.

Passeig Marquès de Camps, 3 - ☎ 20 44 72 - 20 78 83
S A L T - GIRONA

Sport Garatge, s. a.
JOSEP CASALS

- ★ REPARACIONS
- ◆ ENGRASSAMENT
- NETEJA, etc.

Passeig Marquès de Camps, 5 - ☎ 20 44 72

SALT - GIRONA

— *L'ANGEL, JOAN, PEP, EDUARD i alguns altres.*

— Tens quelcom a dir sobre els jugadors del C. P. SALT que ara s'han passat a un altre club?

— *D'algunes persones em guardo l'opinió, però d'altres que busquen una promoció a nivell provincial, crec que no és l'encertada.*

— Què faries si de tu depengués, al respecte?

— *Tancar-los la carta blanca al nostre club, però si, a nivell d'assessoria, ens necessitessin, ajudar-los.*

— Estàs amb mi, que ha sigut un acte de molt mal gust?

— *Sí.*

— Quin és el teu esport favorit?

— *L'atletisme.*

— Què ets, culé, periquito, etc.?

— *Com molts joves d'avui, passo d'això.*

— Quan arribi l'amor, tindrà més força que la petanca?

— *Crec que sí.*

— Per a tu, la dona ideal, com hauria de ser?

— *Encara que no fos molt bonica, que jo m'hi sentís a gust, amb ella.*

— Què prefereixes, l'amor lliure o passar per la vicaria?

— *L'amor lliure.*

— Ets partidari del divorci?

— *Sí.*

— Per acabar, em podries explicar una anècdota?

— *Sí, que jugant amb la tripleta que jo en dic la ideal, fins ara mai no hi ha hagut una recriminació entre ncsaltres.*

— Juli, tens quelcom més que vulguis dir?

— *No, res més.*

I després d'aquestes paraules, m'acomio d'aquest jugador que, com a petanquista del C. P. SALT, ha sigut model de moltes virtuts i potser la il·lusió de futurs petanquistes.

Gràcies, Juli.

A. PERUGA

Mobles Juncà

Extens assortit

Carrer Major de Salt, 270 - 274
Telèfon 20 01 76
S A L T - Girona

petanca

Enguany, el club petanca SALT no ha tingut els èxits a què ens tenia acostumats, els anys anteriors; però, això no vol dir que l'afició s'hi hagi perdut, al contrari, és que també s'ha de comptar amb els contrincants, que també n'han après més. Però tots els petanquistes, cada cop que van a jugar, hi posen el millor saber fer. Per això, esperem que els propers anys tornin a ser de victòries per al nostre club, que té una bona i demostrada categoria provincial.

Dins d'aquestes planes, us volem donar compte dels resultats de l'any passat, amb un recull molt ben fet, que hem agafat de la FARGA del mes de setembre, del nostre company JOAN ARNAU.

I també dels partits que tingueren lloc més tard, en què el CLUB Petanca SALT va participar hi va treure uns bons resultats.

Pensem que, millor que fer un recull —que hauríem de simplificar molt— de les actuacions del C. P. Salt en el decurs de l'any, serà bo veure el quadre adjunt, que parla per ell mateix.

Per categories, veiem:

SENIORS — Excepte als Campionats Oficials muntats per la Federació, sempre han jugat barrejats amb els juvenils. Per això els èxits són d'ambdós.

T A P I S S E R I A

Serra

MOQUETA I CORTINES

Plaça de Salt, 11

☎ 21 36 29

S A L T - G I R O N A

C A L Z A D O S

M. Solana

(Casa Maruja)

C/. Major de Salt, 133

☎ 20 14 68

S A L T

Reparació i
engrassament de
l'automòbil

Auto-Taller

Canigó

Passeig d'Olot, 178

☎ 21 41 22

SALT

Girona

**Assessoria
d'Empreses**

Joan Ribas

Josep Alvarez

Professors mercantils

Avda. Jaume I, 37, 2.on

(edifici banc vitalici)

☎ 21 06 73

G I R O N A

S'han fe **disset primers llocs, quatre segons, vuit tercers** i molts d'altres que, per raó d'espai, no podem incloure al quadre. Fora, als camps de Germans Sàbat i de Campdevànol, sempre s'ha fet el primer, i els qui més vegades ho han aconseguit són: Julià Gómez amb set, seguit amb cinc per García Hidalgo, Pep Quintana amb quatre i Muñoz i Silveri amb tres.

JUVENILS — Solament han participat a tres competicions com a tals. S'han fet **dos primers llocs, dos segons i un tercer**. Casas, Ruiz i Duran han assolit, per dues vegades, el primer lloc.

FEMINES — En el curs de l'any, sobre **dotze** concursos en què han participat, les nostres jugadores han fet sis primers, tres segons i sis tercers. Això dona bona prova del nivell de joc que han aconseguit. Montse i Dolors Espinosa han fet quatre primers llocs; Carme Fernández, tres; i amb un sol concurs guanyat hi trobem Antònia Espinosa, Paula Font, Juanita Carrillo, Pierrette Torre, Paqui Martín i Caty Cortada; tot i participant en tots els concursos, no han pogut encara veure escrit el seu nom en el primer lloc. Esperem que abans de finalitzar l'any puguin fer-ho. S'ho mereixen.

INFANTILS — Quan arribem a aquesta categoria, la situació és esfeïdora i veritablement preocupant. Cal posar-hi remei si no volem quedar-nos sense jugadors. Per collir s'ha de sembrar el planter; i aquesta és la tasca que tots els petanquistes saltencs ens hem d'imposar. Potser la causa de la manca de jugadors en aquesta categoria és que uns nostres infantils són molt grans i uns altres molt petits, cosa que fa que, a part de barrejar-los amb les femines en molts campionats —que personalment trobo deplorable— quan juguen entre ells s'hi nota molt la diferència d'edat. Què passaria si a més d'infantils hi haguessin alevins? Provem-ho?

CAMPIONATS D'ESPANYA DE 2.ª JUVENIL I DONES, A ALACANT

Igual que el mes de juny a Benidorm, les tripletes representatives de la Federació Gironina foren també del nostre Club. I Aquesta vegada tampoc no va haver-hi sort, o encert, i el paper dels nostres jugadors fou tan sols de meitat per avall en les classificacions.

Diuen, els qui van anar-hi, que el terreny no era pas massa bo; i tot veient fotos recordo el pedregam que va servir de pista per a les eliminatòries a Benidorm...

Diuen, els de primera, que ells haurien considerat una sort poder jugar en unes pistes com les d'Alacant. Cal que pensin que el terreny era mullat i que les boles s'havien de «penjar», cosa que ells no van saber fer (o no van tenir temps de fer-ho), a Benidorm...

INSTALACIONES

José L. Vázquez

(SUCESOR B. RAMIO)

- ★ **ELECTRICIDAD**
Doméstica e industrial
- ◆ **CALEFACCION**
- ★ **FONTANERIA, • GAS**

C/. Major, 234 - ☎ 20 43 70

Esteban Vila, 1, 2.º, 1.ª - ☎ 20 76 21

SALT - Girona

Si ha pensat en
aprendre a conduir,
recordi aquesta
Auto-Escola,
la del bon conductor

SALT: Avda. Menéndez i Pelayo, 11 - Tel. 21 30 97

GIRONA: Ctra. Sta. Eugènia, 50 - Tel. 21 47 37

STA. EUGENIA - Girona: Passeig d'Olot, 58 - Tel. 20 29 41

SANT NARCIS - Girona: Avda. Sant Narcís, 80 - Tel. 21 31 56

Diuen, diuen, diuen...

El que sí cal dir és que el pròxim any, entre tots els petanquistes hem d'aconseguir que, com en el present, els equips que representin Girona als Campionats d'Espanya siguin del nostre Club.

CAMPIONATS INDIVIDUALS PROVINCIALS de l'any 1.979

Organitzat per la Federació Gironina de «Bolos», tingueren lloc, a la Devesa de Girona, els Campionats Provincials Individuals, i que els nostres petanquistes assoliren tres primers llocs de quatre que és disputaven. Els guanyadors foren els jugadors JULI GOMEZ, ANTONI PERUGA i en DURAN, en les respectives categories: primera categoria de seniors, segona categoria de seniors i categoria juvenil. La flor i nata de la Petanca provincial era present en aquests campionats de molta importància, on només mancà la victòria de les nostres fèmies.

XXIV HORES DE PETANCA de l'any 1.979

El mes d'agost de l'any passat, tingué lloc la tercera edició de las 24 hores de petanca una trobada maratoniana en la qual l'èxit va ésser assegurat. Només s'hi poden inscriure un nombre reduït de quintupletes de tota la «província», dins un total de 20, i el Club petanca SALT hi assolí les primeres places.

El primer classificat va ésser l'equip que formaven Sevi Cabezas, Lluís Mateu, Alfons Mateu, Josep Torras i Josep M.ª Torras.

El segon lloc fou per l'equip format per Silveri Oliveira, Manel Ros, Joan Arnau, Juli Gómez i Josep Hidalgo.

Aquesta prova de les 24 hores de petanca serveix per a veure la bona «afició» que té aquest esport a casa nostra, perquè aviat es diu 24 hores, però jugar-les és molt més difícil, i amb això volem dir que, encara que el resultat que publiquem es dels dos primers, no volem treure mèrit als altres, perquè també varen estar patint de debò. No cal dir que aquests tipus de proves són dels més importants i d'una espectacularitat fora del que és normal, que fan que l'afecció creixi entre nosaltres. Després del cansament i la son, es va arribar l'entrega dels trofeus que s'han meregut tots els participants, perquè, això sí, en aquestes 24 hores, hi ha premis per a tots.

CAMPIONATS PROVINCIALS PER TRIPLETES

Els dies 13 i 20 d'abril passat es van celebrar a OLOT els campionats provincials de petanca per tripletes en què el primer de primera, el primer

Taller

Santa María

REPARACIONES EN
VEHICULOS DE TURISMO

San Antonio, 53 - ☎ 20 54 48
VEHINAT DE SALT - Girona

Mosaicos

SELECTI

NOMBRE REGISTRADO

calle Mártires, 2 - Tel. 20 07 84

Particular:

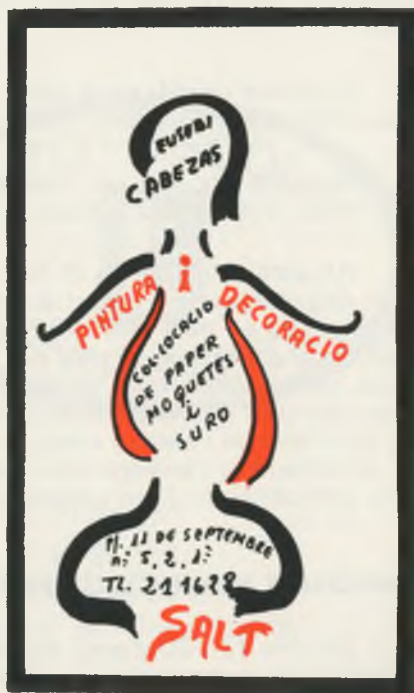
JOSE VALL-LLOVERA

calle A. Guimerá, 7
SALT - Gerona

JAMONES SERRANOS

José Luis
Escuredo
Franco

Torres y Bages, 41
A. Guimerá, 68
Tels. 20 64 80 - 21 40 81
S A L T

i el segon de segona, i les primeres de fèmines i el primer de juvenils representen la petanca provincial en els campionats d'Espanya. Els resultats aconseguits no són molt satisfactoris, com ja hem dit a la introducció, però sí que van tenir representants per anar a Cadiç i que varen fer el que van poder. Quedaren entre els setze primers. Els resultats, però d'aquesta participació als campionats provincials celebrats a OLOT, són els següents:

Primera categoria Seniors

En Pep Quintana, en Juli Gómez i en Pepe Hidalgo varen aconseguir el segon lloc, perdent a la final amb els ex-saltencs del club TERTULIA, Muñoz, León i Amancio, per un 9 - 15. Però, si ens atenim a d'altres resultats aquests mateixes tripletes es varen enfrontar en la primera partida i van guanyar els del C. Petanca SALT per un clar 13 a 4. El joc és el joc.

Segona categoria Seniors

En Joan Arnau, en Jordi Martín i en Ferran Oliveira varen ésser els que ens van representar en els campionats d'Espanya, encara que no guanyessin la final que varen disputar contra els de Figueres, i van perdre per un 8 - 15, que no té tampoc res d'estrany, ja que, en les semifinals, varen patir molt per classificar-se i encara els nervis no havien desaparegut.

Fèmines

Montse Espinosa, Dolors Espinosa i Carme Fernández van aconseguir també el segon lloc, perdent amb la tripleta de la Pou del Campdevàdol per un 10-15, però aquestes noies, que cert és que no fa gaire que juguen, sempre ho fan amb molt d'encert, i la prova n'és que ja han guanyat uns quants concursos.

JUVENILS

Manuel Macias, Carles Fàbregas i Jaume Fàbregas també van assolir la segona plaça en aquests Campionats, perdent amb en Duran del Tertúlia, que ja fa molts més anys que juguen. Però aquests xicots, que viuen a SALT, poden tirar endavant, perquè tenen interès i bona pasta de grans petanquistes i, si no es perden, podem tenir juvenils campions aviat.

LLIGA SOCIAL 79 - 80

Amb la participació de quinze tripletes, va començar la lliga social 79 - 80, que organitza anualment el CLUB PETANCA SALT i que es juga cada diumenge d'hivern al matí, a les nostres pistes. Aquesta lliga finalitzà el

OPTICA

Rambla Verdaguer, 8 - Tel. 20 42 28

Gerona

banco de bilbao

«EL BANCO DE SUS AHORROS»

Oficinas Gerona:

Pl. Marqués de Camps, 6 - Tel. 20 54 00

Ag. Ur. 1 - Major de Salt, 158 - Tel. 21 20 58

Ag. Ur. 2 - Carrer Creu, 40 - Tel. 20 28 66

Ag. Ur. 3 - Sarriá, Carrer Major, 61 - Tel. 21 07 00

passat 30 de març. Una de les anècdotes importants d'aquesta lliga social és sempre la de veure jugadors nous per aquestes pistes, cosa que ens agrada i que fa que l'afecció no es perdi.

Un d'aquests casos és el de la foto, que publiquem a continuació, de la família Macias: mare, pare i fill prengueren part en aquesta última lliga social.

CONCURS ANYAL PER A JUBILATS

Com cada any, el primer de Gener, el Club Petanca Salt organitza un Concurs de Petanca reservat exclusivament per a Jubilats. S'hi van escriure cinc tripletes de Salt, formades per sorteig, i una de Girona.

Els resultats finals foren els següents:

1er. Geli-Ventura-Boó C. P. SALT, 2on. Triola-C. Serra-Barceló C. P. SALT, 3er. Bohigas-Oller-Guillamet del C. P. SALT. En les competicions, és normal que no passi res; però, en aquest trofeu, els participants del C. P. Salt, abans de començar la competició, obsequiaren tots els presents amb xocolata i xurros, una anècdota simpàtica i un bonic detall.

TROFEU PERE VILA MASSACS

Organitzat i patrocinat pel fundador i soci d'honor, en Pere Vila i Massacs, tingué lloc, a les nostres pistes, el proppassat dia 29 de juny, el VIII trofeu anyal. La participació fou abundant, ja que aquest trofeu és un record a l'home que ha fet possible que la petanca sigui a Salt. La seva composició va ésser per sorteig, i així homes, dones, mainada, de totes les edats, hi prengueren part per poder celebrar l'homenatge al fundador. Els resultats foren els següents:

- 1er. Paco Martín, Pere Canadell i Antoni Boó
- 2on. Josep Noguer, Jordi Martín i Narcís Ros
- 3er. Josep Llobet, Joan Guillamet i Josep Torras.

* * *

Ja que el delegat i corresponçal de premsa de Petanca del Casal de Jubilats, Joan Arnau; es troba convalescent d'una operació, el Club Petanca Salt i tots els jugadors li desitgem una feliç recuperació i tornada a les seves activitats de premsa. Per tant, esperem que compregueu els petits defectes que hi hagi pogut haver en la confecció d'aquest resum anual de Petanca, que hem fet amb tota la nostra voluntat.

Josep M.ª Macias i Narcís Burch
del grup de premsa

**"la Caixa"
Cada dia
més
a prop.**

**Més de 600
oficines unides
per teleprocés
al vostre servei.**

**CAIXA DE PENSIONS
"la Caixa"**

AL VOSTRE SERVEI A SALT

Carrer Major, 159 - Tel. 20 71 95

Club d'Escacs Salt

(Historial breu i activitats)

Dintre l'ampli i bigarrat ventall de les múltiples societats esportives i culturals que, avui en dia, desenvolupen il·lusionadament llurs activitats en l'àmbit extens i atapeït d'aquesta nostra entranyable Vila de Salt, potser una de les de caire més humil i de més desconeguda trajectòria (que no vol pas dir que no sigui, probablement, una de les Entitats de més acusada personalitat i de més intenses i continuades celebracions, sempre amb l'anhel d'aconseguir unes millors i més enlairades fites), és la d'aquest grup heterogeni de persones que s'agombola sota el comú denominador d'una

JOIERIA-RELOTGERIA
TROFEUS ESPORTIUS

Manel

ARTIFEX JOIER
GRAVADOR

C/. Major de Salt, 109
☎ 20 27 17
S A L T - GIRONA

bar

ros

Plaça Veinat, 10
☎ 20 10 14

S A L T
GIRONA

Gestoria

Canovas

GIRONA

ESPECIALIDADES SELECTAS
DE CERDO

Brugués

R. D. G. S. n.º 2165

c. Pedro Coll, 1 - Tel. 20 84 24
SALT - GIRONA

afecció apassionada pel joc dels ESCACS, aquesta disciplina que en la seva pràctica i teoria, exercici i estudi, entranya, ensems que un cúmul de metòdiques i exactes normes que l'acosten a la freda objectivitat de la ciència matemàtica, tot un mosaic, també de subjectivitats incontrolables, que van, des del rampell eixelebrat fins al reflex misteriós, i de la genial llanternada interior fins a l'ensopegada definitiva, dintre una trama complexa que fa mudar, en breus instants, el curs d'unes partides que a la millor anaven discorrent per plàcides rutes de monotonia...

Com que hem parlat, lector saltenc, de trajectòria no massa coneguda, supcso em permetràs que, abusant de la benevolència que ens concedeix tan gentilmente el Consell Municipal de la Vila, a través de la Comissió de la Festa Major, t'expliqui somerament quelcom d'aquesta nostra curta i apretada història, per tal que, coneixent-nos un xic més, puguis jutjar pel teu compte en el cas de que arribés un moment en que haguessis d'establir certes valoracions comparatives. I millor —i això sí, que tant a mi com als meus companys del Club ens faria il·lusió—, que arribessis un dia, com han fet ja molts saltencs, a engrescar-te i fer-te soci i practicant d'aquest joc, que és, com comentava més amunt, una barreja d'esport, de ciència i de misteri artístic...

El Club d'Escacs Salt va veure la llum primera en el transcurs d'unes vetllades tardorenques —era el novembre del 1974— sota el sostre acollidor del Bar Vilanova. Un grup de tres o quatre amics (entre ells, els senyors Aliu, R. Vila, Vizcaíno, Teixidor, Puebla i algun altre), amb la complicitat entusiasta de l'amfitrió Sr. En Jordi Vilanova i Xifra, solien fer unes innocents partides de cafè, amb més afició que traça, partides que, de mica en mica, però, varen anar captant l'atenció i l'interès de jugadors més experimentats que ja sabien de què anava, com per exemple el Sr. X. Vila, notable jugador de l'equip de La Cellera, o els Srs. J. Oliveras i N. Viñas, que ja havien fet bastants campionats enquadrats en altres Clubs. Va ser llavors que, entre tots, però amb el patrocini d'en Jordi Vilanova i arreplegant alguns principiants més, entre els que recordem els Srs. S. Vilanova M., Espigulé, Ferrer, Santaló, Carreras, etc., es va organitzar el que seria el 1.er Torneig de Copa del Bar Vilanova, que, disputant-se pel sistema d'eliminatòries, va deixar a la final, a dos dels millors del moment: En X. Vila i en J. Oliveras, campió i sots campió, respectivament, de la primera competició. Aquell campionat romàntic va constituir la primera anella d'aquesta ferma cadena actual, formada per successius i ininterromputs torneigs que l'Entitat ha anat celebrant.

Després, ben entrada ja la segona quinzena del mes de gener del 75, tenia lloc, dintre la cordial celebració d'un sopar de germanor, la constitució oficial del Club, amb l'assistència del Sr. R. Vilaró, Delegat Provincial d'Escacs. Aquell dia va procedir-se també a l'elecció de president, càrrec que va recaure indignament sobre la persona de l'autor d'aquestes ratlles, un cellerenc traslladat a Girona que es va entregar, no obstant, com un saltenc de cor, a treballar pel Club, promocionant, entre petits èxits i sorollosos fracassos, l'assumpte dels escacs a Salt, amb la inestimable col·laboració d'uns companys formidables, el record i les qualitats dels quals ja no se m'esborraran mai més. Des d'aquestes pàgines del programa de la Festa Major de 1980,

FRIGORIFICS UNITS, S. A.
ESCORXADOR FRIGORIFIC

Apartat de Correus 228 - **Girona**
Telèfon: 47 71 25 (2 línies)
Télex: 57287 APGE-E

RIUDELLOTS DE LA SELVA
(Girona)

PRODUCTES VALENT, S. A.

Embotits

Conserves

Càrniques

Apartat de Correus 89 - **Girona**
Telèfon: 21 18 48

DOMENY - Girona

GRUNDIG

distribuidor

RADIO
FRIGERATS

TELEVISIO
ALTA FIDELITAT
ELECTRODOMESTICS
PETITS DOMESTICS
DISC I CASSETTES

carrer Angel Guimerà, 63 - ☎ 20 52 15 - **SALT** - Girona

vull retre homenatge de gratitud i simpatia, als Srs. J. Oliveras Estudis, sots president, F. Aliu Pedra, tresorer, Josep M.^o Teixidor Banús, secretari general, i als diferents responsables de les seccions de l'Entitat, que, en aquesta gairebé mitja dotzena d'anys en aquesta ingrata i dura, i també formosa i estimulant, tasca de treballar per l'esport i pel bon nom de la vila saltenca, m'han suportat i ajudat, m'han criticat amb raó i m'han enaltit i obsequiat immerescudament. Gràcies, per sempre, bons amics, Srs. Puebla, S. Vilanova, J. Vilanova, Mas S., Garcia N., Trilla, Larrodé, Baquero, Malo, Sánchez, V. Garcia R., Pou... Tots aquests homes són els que han fet possible que s'hagin jugat un promig de cinc campionats cada temporada dintre la Societat, que s'hagi pogut assistir amb dignes i nodrides representacions als Campionats Provincials, tant els que anualment es disputen per equips de Club, com els que, també cada any, es juguen individualment, des de fa bastant temps, a la vila de Llagostera. Amb gent d'aquesta mena tan bona, dona gust de treballar!

Però la col·laboració no ha estat solament dels membres de les diverses Juntes que ha tingut el Club. L'èxit més clamorós es deu al conjunt de tots els jugadors i associats, els quals, deixant de banda petites calitges, de les que apareixen en els cels més clars, han format un bloc compacte i homogeni, que per damunt de criteris personalistes o de maneres d'ésser diferents, dintre del Club han procurat tan sols pel lluïment de l'Entitat, pel seu perfeccionament tècnic i esportiu, pel cultiu obert i clar de la camaraderia divertida i de bona llei.

Tots aquests escaquistes que han participat, en nombre que no va lluny del centenar, en els torneigs dels que parlava fa un moment: el Social, el de Tardor i Fires, el Vilanova, el de Primavera, la Ccpa de la Festa Major, el del Banc Hispamer, una vegada, i des d'aquest any, el del Bar Ros i el de l'Arfixsa; tots els jugadors que s'han desplaçat amb els nostres equips, quan el carro roda per les comarques gironines, joestic segur, que, amb sentit de responsabilitat i d'afecte s'han sentit part important del Club del seu poble i per això han procurat, a voltes les coses no surten bé, quedar de la millor manera possible. De totes formes, sento ara la necessitat, com una prouja, d'enorgullir-me en nom del Club, tot posant de manifest que, a pesar de que no hem abastat, a causa d'imponderables que no ve al cas detallar, la primera categoria que era el nostre somni, tres dels equips saltencs han ascendit ja, des de tercera a segona categoria provincial. I també vull proclamar un fet que, per sí sol, explica la puixança dels nostres escacs: L'any 75, vàrem participar al Campionat Provincial, amb un equip de tercera categoria; el 76, amb dos de tercera; el 77, amb un de segona i dos de tercera; el 78, amb dos de segona i dos de tercera, i en aquesta última temporada 79-80, amb dos de segona (que ara ja són tres, com deïem) i tres de tercera.

I en els campionats individuals, els de la Federació Catalana d'Escacs, que en el seu àmbit provincial tenen lloc, com hem explicat, a Llagostera, han millorat de categoria, entre altres, els Srs. Trilla, a 1.º i Vilanova, Viñas, Pantrigo, Pcu, Baquero, Sánchez, R. Garcia R., etc., a 2.º categoria.

També han aconseguit l'ascens, per la seva obtenció del títol de campió

Jordi Geli, s. a.

Ctra. Nacional II, Km. 727 - Tels. 21 10 62 - 21 20 62
SARRIA DE TER (Girona)

Fàbrica de miralls
Col·locació i instal·lació
Especialitat en vidrieres artístiques
Finestres de Celosia
Mampares per a Bany
Distribuïdor VENTICLAR

C/. Bolívia, s/n. (Cantonada Passeig d'Olot)

☎ 20 58 93

S A L T - GIRONA

en el Torneig Social (l'únic en el qual és permesa aquesta circumstància), els Srs. Manzaneres, a 1.º, i els jugadors Srs. Teixidor i Puebla, a 2.ª categoria.

I en la ja llarga llista de campions en els nostres Torneigs, en els quals, com és evident, hi ha jugadors privilegiats que són uns acaparadors de copes, podem citar els Srs. X. Vila, Josep M.ª Teixidor, Narcís Trilla, Antoni Manzaneres, Salvador Cicres, Josep Oliveras, Enric, Salvà, Josep Lluís Vázquez, Josep Cruañas, Francesc Aliu, Josep Puebla, Narcís Vergés, Miquel Sánchez, Joan Saus, etc.

Es molt engrescador posar de manifest també, que aquest any, després de treballar des de fa dues temporades amb nois compresos en edat escolar, hem pogut arrencar la tanda de campionats juvenils, que han tingut un feliç desenllaç i que són molt prometedors. Aquesta meravellosa tasca l'estan portant a terme jugadors amb experiència i que posseeixen el corresponent títol de monitors d'escacs. D'entre ells, els Srs. Pou, V. Garcia, Muñoz, Puebla, Vilanova, Saus, Teixidor i algun altre, han treballat de valent. Es de creure i esperar, que en la temporada vinent, que comptarem amb sis monitors més (títols obtinguts en un cursset intensiu celebrat aquest hivern passat), els Srs. Oliveras, Sánchez, Vergés, Olivé S., Figueras i Viñas, els fruits podran ser encara més ubèrrims i esplendents.

Molt alligonoradora i interessant ha estat la faceta de les nostres confrontacions amistoses contra Clubs provincials. Hem tingut de tot, però entre els èxits, hem de destacar varies Copes de Festa Major que hem assolit enguany, a Caldes de Malavella, Anglès, La Cellera de Ter, etc.

En el capítol dels agraïments, parlant sempre en nom del CLUB D'ES-CACS SALT, vull manifestar que no sabem com correspondre a les atencions que hem rebut dels propietaris dels diferents establiments o Entitats, on hem tingut ubicats els nostres locals de joc. En sis anys, hem estat, després del Bar Vilanova, a les dependències parroquials de Sant Jaume, del Veïnat, al Bar El Quijote, al Restaurant La Paloma, una llarga temporada vàrem jugar al Bar Ideal, on vàrem rebre un sens fi d'atencions de la Sra. Rosa i el seu fill Joaquim, i del que vàrem haver de sortir per manca d'espai, degut al creixement del Club, i ara, actualment, ens trobem la mar de bé, disfrutant d'una clara i ampla sala del Bar Ros, on el Sr. Eduard i la seva esposa Sra. Maria, com en el cas que hem esmentat de l'Ideal, suporten amb paciència i bona cara les molèsties, que, sens dubte, els hi estem ocasionant.

Finalment, vull fer menció i agrair públicament, a les moltes Entitats, que amb motiu de competicions, especialment per la Festa Major, ens obsequien cada any amb formosos trofeus, plens de vàlua i de gust artístic. Entitats i Empreses particulars que no són del Club, i jugadors nostres; des de molts cantons ens vénen els presents i les mostres d'afecte i estímul. Donem les gràcies a l'Excma. Diputació Provincial, a l'Ajuntament de Girona, al Consell Municipal de Salt, a la Caixa d'Estalvis Provincial, a la Caixa de Pensions, al Banc Hispà Americà, al Banc de Bilbao, a Manufactures Gassol, a Coca-Cola, a Calçats Ferrer, a Electrodomèstics Vázquez, a Cafeteria Eucliptus, a Cistelleria Puebla, a la Fusteria Pedra-Aliu, al Sr. Jaume Garcia, i a moltíssima gent més, entre els que últimament han destacat el Bar Ros, i les

*¡Corre, corre,
que viene
Maret!*

foie-gras

Maret®

FABRICADO POR:

Jamones Gerona, s. a.

Avda. Canigó, s/n.

Tel. *21 43 50

Telex. 57170 - HAM-E - SALT

Empreses EUGESA i ARFIXA i d'una manera especialíssima i peculiar al gran company i co-fundador del Club, que des del primer moment ha vessat la seva generositat envers nosaltres, el Sr. Jordi Vilanova.

I podria i voldria parlar, però la cosa s'ha allargat massa (qui és que diu que el Club d'Escacs de Salt, no té cap importància?), dels dos QUO VADIS...?, que amb la direcció impecable dels Srs. Jordi Pou i Joan Saus, el Club ha organitzat aquests dos anys últims, amb èxit, assistència i nombrosos premis; i de l'escut del Club, que ens va dissenyar l'artista pintor En Jaume Faixó, un gironí que s'ha afincat també a Salt; i de la pèrdua de la nostra única jugadora, la mascota del Club, que amb el seu encís i gràcia femenina posava una nota de delicadesa i de finor, dintre la tensa atmòsfera dels campionats, pèrdua, en el bon sentit i per ella feliç terme de la paraula, doncs ha contret recentment matrimoni i s'ha traslladat a París.

I devia haver dit quelcom dels actes que cada any, des del 75, hem organitzat per la Festa Major. Simultànies el 75, amb els Srs. Vázquez i Cruañas, contra una trentena llarga de participants. Simultànies, el 76, amb la vinguda del gran mestre internacional, Sr. N'Artur Pomar, enfrontat a 35 taulers. Un Torneig quadrangular, l'any 77, i Sextangulars, el 78 i 79, participant i responent a la invitació del Salt, equips com el Girona, el Banyoles, Sant Jordi, de Figueres, el Cellera, el Caldes de Malavella, el Cassà, La Bisbal, l'Anglès, etc., etc. I també, per la Festa, Sessions de Partides Ràpides, cada any, i des de l'any passat, iniciades pel nostre jugador de preferent, Sr. S. Cicres. Simultànies per a nens i juvenets. Tot això, i més, falta espai per a contar-ho, hem fer per la Festa Major.

En aquesta Festa d'enguany (ja ho podreu veure a través de programes especials) hi haurà els Torneigs de consueïd, però amb més qualitat, si cap, amb més organització, si podem, amb una dosi d'amor i de sentimentalisme més acusat, per part meua i de la Junta que m'assessora i m'ajuda. Perquè, considerem que ens ha arribat, almenys per a mi, l'hora del relleu. Hem de deixar pas a persones noves, a idees millors, a projectes més ambiciosos. I ho volem fer, intentem lograr-ho, de plegar aquests finals de juliol, després d'haver deixat un bon regust de boca, en aquestes activitats amb què volem contribuir a l'esplendor de la Festa Major.

Desitgem, tant aquest petit jugador i vulgar directiu, com els meus companys de Junta, que el nostre Club, en la festa saltenca, vibri a l'unísson i al ritme de la joia que s'escamparà per la Vila. I tindríem, almenys jo, aquest cellerenc que té un tros de cor que ja és saltenc, que el poble, la gent treballadora d'aquest lloc, distant i lligat, ensems, amb la capital gironina, vagi avançant sempre per camins de cultura, de comprensió, d'amor, i vegi en l'esport, i en els ESCACS, i en els homes que juguen aquest joc magnífic, als exponents d'aquestes virtuts, ja que així, serà segur que treballarem amb eficàcia per la Vila, per la terra de Girona, per Catalunya...
VISCA EL POBLE DE SALT I EL SEU CLUB D'ESCACS!!!!...

NEMESI VIÑAS BCSCH

President

Estimem

tots els qui fan de la dansa
la més bella expressió de la nostra cultura

BANCA CATALANA
BANC INDUSTRIAL DE CATALUNYA
BANC DE BARCELONA
BANC DE GIRONA

Agraïment

La Junta del Casal de Jubilats
una vegada més agraeix a totes
les firmes Comercials que han
col.laborat per fer aquest programa.
També fa extensible la seva gratitud
a la Comissió de festes, per donar-nos
tota mena de facilitats.

Dipòsit legal: GE - 622 - 77

Edita: Casal de Jubilats y Simpatitzants de Salt

Portada: Lluís Mateu

Fotogravats: Oliu

Fotografies: Cedides per Desalt de Salt

Imprimeix: Grafis-Sant, s. a. - ctra. Barcelona, 425 - Girona

**Tan els clients
com les seves secretàries
estan ben satisfets del serveis
de copisteria de **STEIN****

Les màquines del model més perfeccionat i els cinc sistemes de fotocopiar i reproduir que posem a disposició dels nostres clients, permeten aconseguir sempre la millor qualitat en tots els treballs. Si ens confieu una feina de prova, en tindreu la confirmació.

Fotocòpies a l'instant - Treballs de multicopista i offset - Reproducció de plànols - Ampliacions i reduccions a qualsevol tamany - Tots els material per a oficines tècniques i sales de dibuix

Tenim cinc procediments de fotocopiar

Stein

Passeig d'Olot, 166 - Tel. 20 71 66
Av. Sant Francesc, 4 - Tel. 20 39 44

GIRONA

saltenc!!

**fes-te soci del
casal de jubilats**

PISOS EN VENTA EN SALT

- Paseo de Olot, núm. 328-330.
- Privilegiada situación, frente zona deportiva.
- Máximas horas de sol dada su orientación sur.
- Vista totalmente despejada sobre la zona deportiva y el Pla de Salt.
- Totalmente exteriores.
- Calefacción individual.
- Chimenea hogar.
- Gas ciudad.
- Parket en comedor-estar y vestíbulo.
- 2 baños.
- Solución de 3 y 4 dormitorios.
- Pisos de calidad a precios asequibles y con facilidades.

EUGESA

C/. Major de Salt, 182 - Tels. 21 36 00 - 21 36 04

Radiola

- Tubo imagen de 26 pulgadas.
- Controles deslizantes para brillo, contraste, saturación de color, volumen sonoro, agudos y graves.
- Dos altavoces, uno para notas graves y otro para notas agudas, situados en posición frontal.
- Tensión de servicio 220V - 50 c/s corriente alterna.
- Visualizador electrónico de gran tamaño del canal en funcionamiento.
- Mueble de moderno diseño en madera de Nogal.
- Dimensiones: 745 largo, 510 alto y 460 fondo.

RADIO TV

electrodomesticos

Joaquín Vilà Crous

C. Major de Salt, 243 — Teléf. 20 29 71 — **SALT - Gerona**